БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят Үнэн

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй орган

36-хи жэлээ гарана

№ 233 (9065)
ОКТЯБРИИН
3
СУББОТО
1959 он

Сэн 20 мүнгэн.

ХҮДӨӨГЭЙ АЖАЛШАД! Үргүүлһэн таряагаа гээлтэ хоролтогүйгөөр эдэ үдэрнүүдтэ хуряажа абая!

☆ ☆

...эй обкомдо, республикын Министрнүүдэй Соведтэ

Республикын колхоз болон совхозуудта намар-үбэлэй сагта буруунуудые шахан түлжүүлхэ хэрэг эмхидхэхэ тухай

...нуудые зүбөөр түлжүүлжэ, ...ээр абаха, үнеэдэй тоо оло..., тэдэнние 16—18 һара... шахан таргалуулжа ху... хэрэгтэ колхоз, совхозууд ...аймагай эмхи зургаанууд ан...андуулнагүй гэжэ КПСС-эй ...й бюро, республикын Ми...үдэй Совет тэмдэглэбэ. ...эсэстэ тугалнууд үбэлжэл...арахадаа шэгнүүрээ нилээд ..., үбэлжэлгэдэ орохынгоо ...эхи шэгнүүрһээ бага болоод ...

...эй хамта түрүү ажахынуу... дүршэл дээрэһээ харахада, ...удые 6 һаратайһаань эхи... 1,5—2 жэлтэй болоторнь ...деэлүүлээд, харууһалаад ...тус бүридөө 300—400 ки... шэгнүүртэй мяхалиг мал ... байна. Жэшээнь, Хориин ...до 1959 оной январь, фев...арануудта түрэһэн тугалнууд ...риин һүүл багаар 160—190 ...рамм татана, март, апрель һа...түрэһэнүүдынь —125—140 ки... болоһон байха юм. Му...бэрэй «Забайкалец» колхоз...эр Носковагай харууһалдаг ...ал долоо һаратай болоод ...аа дунда зэргээр 240—270 ...рамм татаһан байна. Тугал... бүри түргөөр түлжэхэ яба...чурын, Сэлэнгын, Иволгын ... бусад хэдэн аймагуудай за...олхозуудта үзэгдэнэ. Зоовете...а институдай һуралсалай ...лгын ажахыда 8—9 һаратай ...уд 300—350 килограмм бо...

...у малые, буруунуудые ша...ргалуулжа худалдахада кол...олон совхозуудта экономиче...алаараа угаа ехэ ашатай бай...үб гэхэдэ, залуу мал тэжээхэ...гөөр түлжэдэг, гаргашалһан ...лэй ашыень түргөөр харюул...гээн үнэ сэн багатай мяха ... Тиин томо малые шахан ...уулхада иимэ ехээр шэгнүү...нэмээдэггүй, гаргашалагдаһан ...ээ хүсэдөөр харюулжа ша...гүй. Залуу бодо малые бира...р тэжээжэ байгаад, фермэ...ой жэлдэ, 3—4 наһатай боло... барихада колхоз, совхозуу...ажахыда нилээд хохидол уша...ададаг, 2—3 дахин ехэ тэжээл ...шалагдадаг, абтаһан кило... мяханай өөрынь үнэ сэн дээ...г.

...КСС-эй обкомой бюро, респуб... Министрнүүдэй Совет иигэ...тообо:

...нэ жэлэй октябриин 15 боло... колхоз, совхоз бүридэ шахан ...уулагдаха тугалнуудые ...игээ малай һүрэг сооһоо шэ...лгажа, мүн колхознигууд, хү...ришэд болон алба хаагшад... тугалнуудые худалдажа абаад, ...үбэлэй сагта тэдэнэй шэг...ень 120—150 килограммһаа ... бэшээр дээшэлүүлжэ, 1960 ... апрель—май һарада буруунуу... тушаагдаха шэгнүүрые 300—... килограммда хүргэхэ тушаа ...хэлэй хүдэлмэри ябуулха ...ой гэжэ партиин айкомуул, ...гүйсэдкомууд, колхозуудай ...лени болон партийна эхин ор...ганизацинууд, совхозой директор... уялгалагдаба.

...Шахан таргалуулагдаха ту...гал, буруунуудые шэлэн олохо, зүбөөр түлжүүлхэ хэрэгые һайнаар эмхидхэхын тула КПСС-эй айкомуудые, аймгүйсэдкомуудые, колхозуудай правлени болон партийна эхин организацинуудые, совхозуудай директорнүүдые иигэжэ уялгалха гэбэл:

а) шахан таргалуулагдаха буруунуудай гүүртэнүүдые эмхидхэхэдээ үхэршэн бүхэндэ 50—60 толгойһоо олон бэшэ мал даалгаха;

б) гүүртэнүүдые эмхидхэхэдээ гол түлэб адлирхуу шэгнүүртэй, эрэ эмээрээ, наһаараа илгагдаһан малнуудые абаха;

в) шахан таргалуулгада табихынгаа урда тээ бүхы малаа шэгнэхэ, гүүртынгээ бүхы малай шэгнүүрые гаргахынгаа хажуугаар, тус бүриин шэгнүүрые тодоруулха хэрэгтэй;

г) шахан түлжүүлгэдэ табигдаһан малнуудые номерлохо (бирка үлгэхэ), тус бүриень шэгнэхэ; тиигээд тэрэнээ тусхай журнал соо бэшэхэдээ малай номерой хажууда шэгнүүрынь тэмдэглэхэ.

4. Шахагдажа байһан малнуудай рационде элдэб янзын тэжээл, нэн түрүүн бүдүүн тэжээл (үбһэ, зелёнко, овёсой һолоомо), дуран соонь силос болон бусад шэмэтэ тэжээл үгтэхэ, тэрэшэлэн таряа талханай зүйл, минеральна тэжээл үгтэжэ байха зэргэтэй.

Рациондонь малай сүүдхэдээ 700—800 граммһаа бага бэшээр шэгнүүрээ нэмээхээр тэжээлэй элдэб бодосууд, малай бэедэ шухала белок (протеин) хүсэд хүрэхөөр байха ёһотой.

5. Шахан таргалуулагдаха гүүртын буруунуудые харууһалжа байһан үхэршэнэй ажалай түлөөһые малай хэр зэргээр шэгнүүрээ нэмээжэ байһые харалсаад, мүнгөөр сэхэ түлэхэ шухала гэжэ тоолохо.

6. Буруунуудые һайнаар түлжүүлхэдэ арадай ажахыда айхабтар ехэ ашатай байһые харалсажа, энэ талаар колхоз болон совхозуудта үгтэһэн даабари хэр дүүргэгдэнэб, буруунуудые хэрээр эдеэлүүлнэб, харууһалнаб гэжэ наринаар шалгажа байхыень КПСС-эй айкомуудай секретарьнууд болон аймгүйсэдкомуудай түрүүлэгшэнэрые уялгалба;

колхозуудай правленинүүд болон совхозуудай директорнүүд буруунуудые зүбөөр эдеэлүүлгые, харууһалгые шалгаха, тэдэниие бүхы зүйлэй тэжээлээр, уһаар хүсэд хангаха, тэндэ хүдэлхөөр табигдаһан хүнүүдые һэлгэхэгүй, уялгатай;

зооветмэргэжэлтэд шахан түлжүүлэгдэжэ байһан буруунуудые харууһалжа байһан хүнүүдэй ажалай гуримые хэрээр баримталжа байһые шалгаха, тэжээлэй рацион зохёожо, тэрэнэй дүүргэлтые хинаха болоно. Тэдэнэр малай илангаяа белогоор, минеральна болон витаминна тэжээлээр хэр хангагдажа байһые, зооветеринарна эрилтэнүүдые хэр сахижа байһые хинаха. Тиихэдээ шахан таргалуулагдажа дүүрэхэ үедөө буруунуудай тус бүриин шэгнүүр 300—350 килограммһаа бага бэшэ болгохо гэжэ тэдэнэр оролдохо зэргэтэй.

Жолоошон Иннокентий Кулаков

Нарихан галнуудаараа харанхы һүниие һэтэлэн тэргэ шагтагалһан «ЗИЛ» автомашина таряанай тоогой харшын үүдэ руу орошоно... Электрын гэрэлээр яларһан тоог дээрэ таряа сэбэрлэхэ хүдэлмэри түлэг дундаа байба. Бэлэдхэлэй пунктһаа ерэһэн машина таряа ашадаг механизм тушаа ошожо, гэдэргээ аалиханаар сухарин зогсошоно. Хэды минута үнгэрһэнэй һүүлдэ кузов алтан шара таряагаар дүүрэжэ, машина аалиханаар урагшаа дабшана.

Тэрэ үдэр колхозой түрүү шофер Иннокентий Кулаков Усть-Кяхтын бэлэдхэлэй пунктда табан автомашина таряа абаашаа һэн. Зүгөөр бэлэдхэлэй пункт тиимэшье ойро бэшэ юм. Таряанай тоог дээрэһээ Усть-Кяхта хүрэтэр 60 километр. Тиигэжэ нүхэр Кулаков нэгэ эрьесэ хэхэдээ 50 центнер гэхэ гү, али үдэртөө 250 центнер таряа шэрэдэг байгаа.

Ургаса хуряалгын түрүүшын үдэрнүүдһээ эхилжэ жолоошодой дунда социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрһэн байна. Табан хоногой үнгэрһэнэй һүүлдэ шофёрнуудай мүрысөөнэй дүнгүүд согсологдожо, тусхай самбарта хадагдана.

Мүрысөөндэ түрүүлэгшэ И. Кулаков хайшан гээд эрхим амжалта түйланаб гэхэдэ, даажа байһан машинынгаа хойноһоо техническэ харууһа хаһа саг соонь хэнэ. Ургаса хуряалгын, гүрэндэ таряа тушаалгын хүдэлмэри шофёрнуудай оролдолгоһоо нилээд дулдыдаха юм гэжэ гүнзэгыгөөр ойлгоһон энэ нүхэр ажалдаа харюусалгатайгаар хандана. Эртэ үглөөнһөө эхилээд һүниин 2 саг хүрэтэр хүдэлнэ. Хуряалгын үедэ тусхай автотэргэ хэрэглэжэ, бүришье ехэ таряа шэрэбэ. Ямар нэгэн техническэ шалтагаанаар машинынь зогсохо ушар үзэгдөөгүй юм. Дүршэл ехэтэй энэ нүхэр бусад жолоошодтоо ажалай жэшээ харуулна. Колхозой шофернууд Иван Ганжуров, Д. Батуев гэгшэд эсэшэ сусашагүйгөөр хүдэлжэ, ажалдаа шалгарна. Таряа хуряалгын хүдэлмэридэ туһалхаяа городһоо олон автомашина эльгээгдэһэн юм. Тэдэ жолоошодой дундаһаа И. Касьянский гэгшын хүдэлмэри жэшээ боломоор. Энэ нүхэр комбайнһаа таряа шэрэдэг. Хэрбээ комбайнай һаатаа һаа, саг үнгэргэнгүй, тэрэ дарыдаа таряа тээжэ, бэлэдхэлэй пунктда ошодог. Таряа сэбэрлэхэ ажал Дашидондок Ломбоев зүбөөр эмхидхэнэ. Түхэреэн сүүдхэ соо тоог дээрэхи хүдэлмэри ябуулагдана.

Мүнөө Сэлэнгын «Эрдэм» колхоз таряалангайнгаа һүүлшын гектарнуудые хадажа байнхай! Колхознигууд үрэһэ хүрэнгэ, малай тэжээлдэ хэрэглэгдэхэ таряа хаана. Урдынхидаал адли шофер нүхэр Кулаков түрүү зэргэдэ ябана.

Б. Доржиев.

Яруунын аймагай «Дружба» колхозой автомашинын жолоошон Григорий Баяндуев таряа хуряалгын үедэ эрхимээр ажаллажа байна. Энэ нүхэр комбайнһаа гараһан таряа тоог дээрэ һаадгүйгөөр шэрэнэ. Тиигэжэ үдэр бүри 20 тонно ороһо полиһоо асарна. **Зураг дээрэ:** нүхэр Баяндуев.

Н. Дамбаевай фото.

Түрүү механизаторнууд

Хэжэнгын «Дружба» колхозой 2-дохи бригадада ажалладаг механизаторнууд таряа хуряалгын үедэ эрхим жэшээ харуулна. Комбайнер Дашинима Санданов халаан бүриингөө даабарие 150—180 процент хүрэтэр дүүргэжэ, гээлтэ хоролтогүйгөөр таряа хуряана. Самоходно комбайнай жолоодогшо нүхэр Ратошнюк сүүдхэдээ 8 гектар хадахын орондо 15—20 гектар хадажа, сезонойнгоо даабарие үлүүлэн дүүргэбэ. Лафетнэ жаткын машинистнууд Ж-Ж. Ширапцынгуев, Р. Дугаров гэгшэд мүн лэ һайнаар ажаллана.

С. Цыбиков.

Эдэ аймагууд дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудаа бэелүүлбэ

Бичурын аймаг (КПСС-эй айкомой секретарь нүхэр Большаков, аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Сахьянов) Эхэ орондоо 150 мянган центнер таряа худалдаха, тушааха гэһэн социалистическэ уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэбэ. Гүрэнэй бэлэдхэлэй пунктда 150045 центнер һайн шанартай таряан тушаагдаа.

⁂

Хориин аймаг (КПСС-эй айкомой секретарь нүхэр Цыжипов, аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Рандин) Эхэ орондоо 26 мянган центнер таряа тушааха гэһэн шэнэ уялгаяа үлүүлжэ, бүхыдөө 26451 центнер таряа бэлэдхэлэй пунктда оруулаа.

⁂

Иволгын аймаг (КПСС-эй айкомой секретарь нүхэр Ринчино, аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Врублевская) түрүүшынгээ уялгаһаа гадуур 7 мянган центнер таряа гүрэндэ тушааха гэһэн уялгаяа болзорһоонь урид бэелүүлжэ, хамтадаа 31 мянган центнер эрхим шанартай таряа Эхэ орондоо тушааба.

Республикын колхоз, совхозуудта ургаса хуряалгын, үрэһэ хүрэнгэ бэлэдхэлгын ябаса тухай

1959 оной октябриин 1-нэй мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Аймаг	Таряа хадалга	Тэрэнэй сохигдоһониинь	Хартаабха хуряалга	Овощь хуряалга	Тэжээлэй корнеплодуудые хуряалга	Таряанай үрэһэ бэлэдхэлгэ	Хартаабхын үрэһэ хаалга
Б-Кударын	64,9	75,2	72,5	33,7	—	45,5	67,3
Баргажанай	79,4	80,4	97,9	47,5	26,8	55,0	65,0
Баунтын	46,5	—	100,0	20,0	—	70,8	13,8
Бичурын	86,2	96,6	97,2	61,3	—	67,7	45,9
Зэдын	84,7	88,7	77,5	46,9	21,6	29,6	8,5
Яруунын	80,8	80,7	89,9	23,1	13,1	24,2	17,4
Заиграйн	79,5	97,6	93,5	35,6	15,9	62,1	17,7
Закаменай	90,2	82,0	100,0	24,4	54,4	18,1	20,9
Иволгын	69,0	93,8	88,8	48,3	3,5	46,4	53,8
Кабанскын	62,1	79,1	85,6	31,1	50,0	52,2	83,4
Хэжэнгын	86,6	85,1	97,0	43,6	16,0	47,6	17,8
Кударын	98,3	66,7	88,1	39,7	11,0	32,3	64,1
Курумканай	81,5	95,1	91,2	79,2	37,7	32,4	31,1
Кяхтын	82,4	91,4	91,7	35,3	49,0	45,3	60,0
Мухаршэбэрэй	76,6	79,3	89,9	37,5	3,6	38,5	70,2
Прибайкалиин	76,1	94,0	92,9	20,0	15,6	27,1	47,7
Х-Байгалай	98,2	34,4	96,4	35,3	—	—	25,8
Сэлэнгын	64,4	94,5	74,7	42,9	8,4	5,1	18,8
Тарбагатайн	75,5	88,6	84,2	31,4	23,0	3,8	46,4
Ториин	80,9	86,6	84,6	39,1	8,4	—	—
Түнхэнэй	84,0	97,3	98,9	45,0	22,3	48,6	53,4
Хориин	84,3	87,2	93,5	60,0	6,9	37,5	27,3
СОВХОЗУУД:							
Бичурын	69,1	88,5	67,9	16,7	—	44,5	77,5
Борьёогой	101,2	95,9	68,7	55,6	—	97,8	—
Яруунын	75,4	90,3	80,0	40,0	20,2	62,4	88,9
Иволгын	85,5	83,6	92,4	43,6	6,6	44,7	38,0
Кабанскын	76,3	84,1	72,5	40,0	70,0	31,7	49,0
Кяхтын	109,4	99,9	96,9	25,0	28,0	125,9	85,7
Сэлэнгын	107,6	98,2	70,7	25,0	29,5	57,4	76,3
Хориин	80,2	81,6	95,2	40,0	20,6	22,8	31,1
«Эрдэм»	84,2	78,0	97,1	60,0	44,7	128,4	75,7

Эсэхэ сусахые мэдэнэгүй

Таряа тээһэн автомашинанууд поли дээрэһээ тоог хүрэтэр, бэлэдхэлэй пункт тээшэ урилдана. Иимэ халуун хүдэлмэри Хэжэнгын Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо үзэгдэнэ. Энэ колхоз гүрэндэ таряа худалдаха түсэбөө дүүргээд, мүнөө түсэбһөө гадуур тушаажа байнхай.

КПСС-эй ЦК-гэй болохоёо байгаа Пленумые ажалай бэлэгээр угтахые оролдожо, артелиин гэшүүд гүрэндөө түсэбһөө гадуур 6 мянган пүүд таряа тушааха гэһэн уялга абанхай. Мүн эдэ үдэрнүүдтэ үрэһэндөө 5 мянга гаран центнер эрхим сортын таряа хаагаад байна. Колхозой механизаторнууд бэе бэетээ мүрысэн ажаллажа, таряа хуряалгаяа сентябриин 26 болотор сүм дүүргэхэ гэжэ зоригжонхой.

Гүрэндэ таряа тушааха, үрэһэндэ таряа хааха, ургаса хуряалгаяа дүүргэхэ талаар энэ колхозой 2-дохи бригада түрүү зэргэдэ ябана. Энэ комплексно бригадын бригадир нүхэр Бадмацыренов механизаторнуудай, колхознигуудай, ... ерэгшэдэй хүдэлмэриие зүбөөр эмхидхэжэ шадаа. Гүрэндэ тушаагдаха таряае сэбэрлэхэ хүдэлмэридэ нүхэд Б. Гомбоев, Р. Мархасаев гэгшэд ажалай үльгэр жэшээ харуулжа, үдэр бүри 200 центнер һайн шанартай таряа бэлдэнэ. Гүрэндэ таряа зөөхэ хүдэлмэридэ 6-дахи автоколоннын шофернууд нүхэд Хоряков, Каратуев, Игнатьев гэгшэд үдэртөө хоёр нормо дүүргэнэ. Мүнөө 2-дохи бригада таряа хуряалгаяа дүүргэхэ дүтэлөө, гүрэнэй бэлэдхэлэй пунктда 2000 гаран центнер таряа тушаагаа.

Тэрэшэлэн артелиин нэгэдэхи, гурбадахи комплексно бригаданууд (бригадирнуудынь нүхэд Намдаков, Цыдыпов) һайнаар ажаллажа байнхай. Элэ бригадынхид мүн лэ гүрэндөө түсэбһөө гадуур таряа тушаана.

Б. Сотнич.

Таряагаа саһан доро оруулханЬ гү?

Мухаршэбэрэйхид, шамдагты!

Мухаршэбэрэй колхозууд таряа хуряалгадаа жэгдэрэн ороһоор үнихэнэй. Тиигэбэшье хүдэлмэрээ аалинобшоор ябуулжа байна. Һүүлэй мэдээгээр аймагай 40 гаран мянган гектар ороһо таряанай оройдоол хахадһаа үлүүтэйхэниинь хадагдаа. Тиихэдэ 10-аад мянган гектар ороһо таряан сохигдожо абтаагүй, баал зандаа хэбтэнэ.

Хуряалгын хүдэлмэри яахадаа удаарнаб гэхэдэ, нэн түрүүн хуряалгын техникэ, зэмсэгүүд тон муугаар, бүтээсэ багатайгаар ашаглагдана. Жэшээнь, Суулгын Калининай нэрэмжэтэ колхоз хамта дээрээ 6800-гаад гектарта ороһо таряа тариһан аад, тэрэнэйнь ехэнхи хуби сохигдожо абтаадүй. Илангаяа колхозой 1-дэхи комплексно бригада хүдэлмэрээ һуладхаа. Эндэ таригдаһан 800 га шэниисын оройдоол 300 гектар хуряагдаад, 220 гектар хара таряанай 100 гараниинь амяарлан хадагдаа. Бэшэниинь узууртаа хэбтэнэ. Гадна 170 га овёсой нэгэшье гектар хуряагдажа абтаагүй байһаар.

—Хүдэлмэрээ яахадаа удааруулжа байнат?—гэжэ комплексно бригадын бригадир нүхэр Дагбаевһаа асуухада иигэжэ харюусаба.

— Комбайнуудһаа таряагаа зөөжэ үрдинэгүйбди. Тиигэжэ техникэ зэбсэгүүднай миин зогсохо баатай болоно. Хуряалгын эхинһээ хойшо комбайнуудай нэгэшье агрегат нормоёо дүүргэнэгүй,—гэбэ.

— Хаяа гэжэ газарта хэдэн комбайнууд ажаллана. Эндэ ажалладаг комбайнер Содном Дашидондуковой агрегат хуряалгын эхинһээ хойшо оройдоол 3 үдэр нормоёо дүүргээ. Зарим үдэрнүүдтэ 3—5 гектар тэрэ хададаг байба. Тиихэдэ «С—6» комбайнда ябадаг механизаторнууд нүхэд Р. Ендонов, Ц. Пахомов, Ц. Цыденов гэгшэд үдэрэйнгөө нормые оройдоошье дүүргэдэггүй.

Таряа шэрэлгын муугаар эмхидхэгдэһэнһээ болоно, комбайнернууд нормоёо дүүргэнэгүй, ехэнхи сагаа автомашина хүлеэжэ һаатана. Энээндэ хэн зэмэтэйб? Нэн түрүүн бригадын хүтэлбэрилэгшэдые зэмэлхээр. Юуб гэхэдэ, бригадир нүхэр Дагбаев, тэрэнэй орлогшо нүхэр Пунсуков гэгшэд машина, мори унаа олоор бэлдэжэ, поли дээрэһээ таряа таһалгаряагүйгөөр зөөхэ хүдэлмэри эмхидхэхын орондо һүүлэй үдэр болотор һанаа амар һуугаа бшуу.

Иимэрхүү шалтагаанаар колхозой бусад бригадануудта таряа хуряалга удаарулагдана. Колхозой 3-дахи бригадада 4 комбайн хүдэлдэг. Мүн хоёр трактор таряа шэрэнэ. Зүгөөр нэгэшье мори унаа хэрэглэгдэнэгүй. Эгээл тиимэһээ эндэхи 1000 гаран гектар ороһо таряанай оройдоол хахадынь хуряагдаа бшуу.

Аймагай «Знамя Ленина» колхоз хуряалгаяа нобшоруулна. Тус колхоз бүхы таряалангайнгаа табяад процентые хадаа. Тиихэдэ олохон гектарай баал суглуулжа сохигдоодүй. Илангаяа колхозой 5-дахи бригадынхид хүдэлмэрээ һулаар эмхидхэнэ. Эндэхи комбайнернууд нүхэд Б. Батомункуев, Г. Мальцев, Б. Цыренов гэгшэд хуряалгын үе соо оройдоол 100—100 гектарта хүргэһэн байха юм. Тэрэшэлэн аймаг доторoo томохон Сталинай нэрэмжэтэ, «Коммунизм» колхозууд хүдэлмэрээ удааруулна.

Гэхэтэй хамта аймагта шалгаржа ябаһан комбайнернууд олон. Жэшээлхэдэ, «Победа» колхозой нүхэд Георгий Варфоломеев, Василий Добрынин гэгшэд тус тустаа 300 гаран гектар таряа хуряагаа. «Дружба» колхозой механизаторнууд К. Шайдуров, Н. Степной гэгшэд жэшээтэ һайнаар хүдэлнэ. Зүгөөр түрүүшүүлэй дүй дүршэлые олоной шадабари болгохын тулада аймаг дотор хүдэлмэри багаар ябуулагдана.

Мүнөө жэл таряан унашанхай, хуряалга хэхэдэ ехэ хүндэ байха гэлсэдэг. Оролдолго, шадабари гаргабал, шанар һайнтайгаар тэрэниие хуряажа болохо байгаа бшуу. Гэхэтэй хамта хуряалгын шанар тухай анхарал табигданагүй. Колхозуудай агрономууд, эндэхи хүдөө ажахын инспекциин мэргэжэлтэд харюусалгата ажалдаа хайша хэрэгээр хандана.

Хартаабха малтаха хүдэлмэри баһал мууса эмхидхэгдэнхэй. Аймагай колхозууд бүхы дээрээ 869 га хартаабха тариһан байгаа. Тэрэнэйнь 500 гаран гектар хуряагдаа. «Победа», «Дружба», «Забайкалец» колхозууд гээгдэжэ ябана. Хартаабха малтадаг тусхай машина колхоз бүхэндэ бии. Тэдэнь һайнаар ашаглагданагүй. Жэшээлхэдэ, «Забайкалец» колхоздо 2 машина ябаха аад, хүсэд заһабарилагдаагүй байшоо.

Гадна таряа гүрэндэ тушааха хүдэлмэри удаарна. Энэ жэл аймагай колхозууд, «Эрдэм» совхоз 1 миллион 200 мянган пүүд тушааха уялгатай. Хараалһан уялгануудһаа байтагай түсэбөө дүүргээгүй колхозууд олон байха юм. Һүүлэй үедэ «Забайкалец» колхоз таряа бирагайгаар тушаанагүй. Энэ колхоз үдэртөө 1200 центнер тушааха аргатай аад, миил 600—700 центнер болгочо. Тэрэшэлэн «Путь Ленина», Сталинай нэрэмжэтэ колхозууд даабаряа дүүргээгүй байһаар.

Таряа хуряалга, гүрэндэ тушаалга эмхитэйгээр, түргөөр дүүргэхын зорилгоор аймагай партийна, советскэ органууд бодото хэмжээ абаха зэргэтэй.

Б. Дымбрылов, аймагай «Вперед» газетын хүдэлмэрилэгшэ.
Т. Гармаев, манай корр.

Агууехэ арадай һайндэр

...талай Арадай Республикын ... жэлэй ойдо зорюулагдан, ...й бүхы орон дотор баярай суг...ууд болоно. Хитад арадай ...ехэ һайндэртэй дашарамдуу...ан, сентябриин 30-да Узбе...анай ниислэлэй олониитын бая... суглаан болоо. Алдарта ой ту... Узбекистанай КП-гэй ЦК-гэй ...етарь З. Р. Рахимбабаева ...хэд хээ.

...рэшэлэн Грузида — Сталинай ...рэмжэтэ Закавказиин металлур...ка заводто, Тбилисиин Кировой нэрэмжэтэ станок бүтээл... заводто, Мао Цзэ-дунай нэрэм...э колхоздо, Тбилисиин гүрэнэй ...ерситедтэ, бусад эмхи зургаа... болон предприятинуудта ...зоной хабаадалгатай суглаа... болоо.

Энэ һайндэртэ зорюулагдан, Киевэй консерваторидо Хитадай уран һайханай бүлгэмэй дуунай ансамблиин концерт болоо.

КНР-эй арбан жэлэй ойдо зорюулан, Алма-Атын уран һайханай, хроникальна фильмнүүдэй студи «Манай хани барисаан һалбара!» гэһэн үнгэтэ документальна фильм буулгажа гаргаһан байна.

Станиславта Хитадай фильмнүүдэй фестиваль эхилээ. «Партиин басаган», «Медсестрагай тэмдэглэлнүүд», «Жэгүүртэ хамгаалагшад», «Янцзы мүрэн дээгүүр наран мандаба» гэһэн фильмнүүд эндэ харуулагдаха юм. Хитадай фильмнүүдэй фестиваль ороной бусад олон городуудта болоно.

(ТАСС).

ПРИБАЙКАЛИИН ҺААЛИШАДАЙ ҮҮСХЭЛЫЕ ХАЛАН АБАЯ!

Мүрысэел даа, нүхэдүүд

1959 ондо манай совет арад һайхамшаг амжалта туйлажа байна. Хоёрдохи советскэ ракетэ Һарада хүрэжэ бууба. Иигэжэ хэдэн зуун жэлдэ хүн түрэлтэнэй хүсэһэн бодол бэелүүлэгдэв. Атомай хүсөөр хүдэлдэг, дэлхэй дээрэ эгээн түрүүшын «Ленин» гэжэ ледокол гүн далайда тамархаяа гараба.

Хэтэ мүнхэдөө эб найрамдал тогтоохо зорилгоор буу зэбсэгүүдые бүхы дээрэнь гүйсэдөөр усадхаха гэһэн Советскэ правительствын дурадхалые дэмжэнэбди.

КПСС-эй ЦК-гэй болохоёо байгаа Пленумые ажалай амжалтаар угтаха гэһэн эдэбхи, үүсхэл хаа хаанагүй дэлгэрнэ. Шэнэ жэл хүрэтэр үнеэн бүриһөө 830 литр һү һааха гэһэн Прибайкалиин аймагай Лазогой нэрэмжэтэ колхозой малшадай үүсхэл тон һайшаалтай.

Бидэ, Кяхтын хонитой совхозой хоёрдохи фермын һаалишад, тэдэнэй үүсхэлые халуунаар дэмжэн, арга боломжоёо һайса тооложо үзөөд, үнеэн бүриһөө сентябрь һарада 240, октябрьда — 200, ноябрьда — 200, декабрьда 200 литр һү һааха зорилго урдаа табинхайбди.

Хэлэһэн үгэдөө хүрэхэ бүхы арга боломжо манда бии. Үбһэ тэжээл нёдондонойхиһоо һурагүй сэхээр бэлэдхэгдээ, мүнөөшье тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэри үргэлжэлһөөр. Үнеэн бүридэ 16,5 тонно шэмэтэ тэжээл бэлэдхэгдэбэ. Һаяхай үнеэдэе хадагалһан таряанай, кукурузын үзүүр дээрэ адуулнабди. Һаагдаһан һүнэй литр бүриин 200 грамм таряа талханай зүйл, 15 килограмм турнепс, 10 килограмм зелёнко үнеэдтэ үгтэхэ юм. Бухыдөө фер-мэмнай 8 һарын туршада үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1617 литр, тэрэ тоодо август һарада 255 литр һү һаагаа.

Прибайкалиинхид! Танай уряае халуунаар хүлеэн абанабди. Мүрысэл даа, нүхэдүүд!

М. Гармаева, Д. Дагбаева, һаалишад,
Б. Дармаева, совхозой хоёрдохи фермые даагша.

Һү сэхээр һаажа байһанайнгаа түлөө Зинаида Хакимориц Гимаранова Бурят ороной Россин гүрэнтэй һайн дурадраа нэгэдһэнһээ 300 жэл болоһоной һайндэрээр дашарамдуулан, «Хүндэлэлэй тэмдэг» орденоор шагнагдаһан байна. Мүнөө энэ һаалишан ажалтаяа улам арьбаднана.
Зураг дээрэ: Заиграйн «Красный опытник» колхозой һаалишан **З. Х. Гимаранова.**
Н. Сафроновой фото.

Ушөө 800 литр!

Үнеэдые зүбөөр эдеэлүүлжэ, һайнаар оролдожо һаагаад байбал, намарай сагта зунайхиһаашье дутуугүй ехэ һүн абтаха аргатай бшуу. Юуб гэхэдэ, намартаа набша намаагай зарим тэды хадарбашье, үхэр малай эдихэ тэжээл хаа хаанагүй элбэг, тэдэнэй бэлшээхэдэ элдэб һоно батаганаан хомор, һэрюун зохид байдаг гээшэ.

Тиимэһээ Торнин аймагай «Заветы Ильича» артелиин Нарин гэжэ газарта байрладаг һү һаалиин фермынхид Прибайкалиин Лазогой нэрэмжэтэ колхозойхидой үүсхэл, уряае бүримүнөөн һайшаан дэмжөөд, жэлэй эсэс болотор үнеэн бүриһөө үшөө 700 литр һү һааха зорилго урдаа табяа.

— Манай фермын һаалишад энэ жэлэй үнгэрһэн 8 һарын туршада үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 954 литр һү һаагаад байна. Зарим һаалишаднай бүришье ехэ һү һаанхай.

Жэлэй эхиндэ абаһан социалистическэ уялгаяа дүүргэжэ, хэлэһэн үгэдөө зээн байхын тула үлэгшэ 4 һарын туршада үнеэн бүриһөө үшөө 646 литр һааха зэргэтэй байнабди. Тиимэһээ жэлэй эсэс хүрэтэр һара бүриин 200 литр һаабал, уялгаяа үлүүлэн дүүргэхэ аргатайбди,—гэжэ фермын ахалагша һаалишан Анна Крюкова хөөрэнэ.

Мүнөө тус фермынхид үнеэдэе үдэрынь сабшалан, тарьяалангай һүурида һайнаар адуулаад, үдэшэ, үглөөниинь зелёнко, таряа талханай зүйл, турнепс нэмэлтэ тэжээл болгон эдюулдэг. Һаянай һаамхай үнеэдээ һүнинн байра соо уяадаг байлгаад эдеэлүүлнэ, уналма. Эдэ үдэрнүүдтэ эндэхи эрхим һаалишад А. Цымбалюк, Н. Саликова, П. Молонова гэгшэд үнеэн бүриһөө сүүдхэдэ хахад пүүдһөө дээшэ һү һаадаг болоо.

Мүн энэ аймагай «Коммунизм» артелиин һаалишад намарай һүүл, үбэлэй эхин һарануудта зунайхиһаа бага бэшэ һү һаахаар шиидэнхэй. Эндэхид энэ жэлэй 8 һара соо үнеэн бүриһөө 1290 литр һү һаагаад байна. Тиигээд сентябрь, октябрь, ноябрь, декабрь һарануудта үнеэн бүриһөө хамта 800 литр үнеэн тоһолиг һү хааха зорилго табяа.

В. Данилов.

Жэлэйнгээ даабари дүүргэв

«Искра» колхозой дуршэлтэй һаалишан Евдокия Шагдурова жэл соо үнеэн бүриһөө 1500 литр һү һааха гэһэн уялгаяа дүүргэбэ.

Евдокия даажа абаһан үнеэдэе ханалгатай, шадамараар харуулһалдаг. Һаахаһаа урид дэлэнгыень нидхэрдэг, бэеынь шэгнүүрэй, һүнэй гарасынь зэргэөр тэжээл эдюулдэг.

—Үнеэдтэе үбһэ тэжээл эдюулжэ эхилээбди. Зарим үнеэд үдэртөө арба, арба гаран литр һү үгэнэ. Зоотехническэ заабари наринаар сахяад байбал, бүришье ехэ һү һаагдаха,—гэжэ Евдокия хөөрэнэ.

Нүхэр Шагдурова август һарада үнеэн бүриһөө 240 литр һү һаагаа. Сентябрь һарадашье һү һаалинь доошоо ороогүй.

Намар, үбэлэй һарануудта ехэ һү һааха үүсхэл гаргаһан Лазогой нэрэмжэтэ колхозой һаалишадтай мүрысэн ажаллаха гэжэ Евдокия шиидэбэ.

Түнхэн. **Е. Жамсуев.**

Үнеэдтээ зелёнко, турнепс эдюулнэ

Закаменай аймагай «Дружба» колхозой малшад КПСС-эй XXI съездын тогтоолнуудтай танилсаад, партиин ЦК-гэй ээлжээтэ Пленумые угтуулан, ойргша ондо үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1075 литр һү һааха гэһэн социалистическэ уялга абаһан юм.

Колхозой һаалишад абаһан уялгаяа бэелүүлхын түлөө ниитынгээ малай харууһые һайнаар эмхидхээд, эршэмтэйгээр ажаллажа байнхай. Зунай үедэ һунга үдхэн ногоотой, элбэг уһатай газарта үдэр һүнигүй харюулжа, үдэртөө 3 дахин һаадаг байгаа. Һүүлэй үедэ һаамхай үнеэдтээ зелёнко, мүн турнепс эдюулдэг болоо.

Намарай үедэ үнеэдээ зүбөөр адуулһанай, уһалһанай, мүн үдэртөө зелёнко үгэжэ байһанай ашаар һаалишад һайн дүнгүүдые туйлана. Жэшээлхэдэ, Болдог гэжэ газарта байрладаг һаалиин түүртын һаалишан Цындема Бадмаева жэлэй эхиндэ үнеэн бүриһөө 1300 литр һү һааха, даажа байһан 16 үнеэнһөө 16 тугал абажа, бүрин бүтэн тэжээхэб гэжэ мэдүүлһэн һэн. Нүхэр Бадмаева хэлэһэн үгээ бэелүүлхын түлөө мүнөө оролдосотой һайнаар хүдэлнэ. Тиигэжэ үнгэрһэн 8 һарын турша соо үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1049 литр һү һааба, колхоз соогоо түрүү һүури эзэлээ. Тиихэдэ ганса август һара соо үнеэн бүриһөө үдэртөө 8—10 литр һү һаагаа юм. Мүн тугалнуудаашье гарзагүйгөөр тэжээжэ байна. Цындема Бадмаева жэлэй дүүрэтэр өөрынгөө уялгые нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын тула эдэ үдэрнүүдтэ Прибайкалиин һаалишадай жэшээгээр хүсэ шадалаа зангидан ажаллана.

Б. Доржиев.

Энээнииешье обёорхо хэрэгтэй

Заиграйн аймагай түб тосхондо ороходо, түмэр харгын станциин вокзалай гудамжын урда талада газаагаа гаршагтай багахан байшан харагдадаг. Дүтэлжэ харахада гаршагтань иигэжэ бэшээтэй: «МКХ (РСФСР-эй герб) БурАССР Коммунальный отдел Заиграевского райсовета депутатов трудящихся». Аймагай Советэй гүйсэдхэхэ комитетэй коммунальна ажахын таһаг аад, гүйсэдкомтоёо алли эрхэтэй аймсоведэй таһаг гэжэ тэрэ гаршаг дээрэһээнь хүн ойлгоно бэшэ гү. Мүн «МКХ» гэжэ бэшээтэй байхань тон гайхалтай. Өөһэдынгөө таһагые республикын коммунальна ажахын министерствын таһаг гэжэ тоолодог байба ха яа?!

Тосхоной нүгөөдэ гудамжадань гарахада, аймпотребсоюзай правлени, аймсоведэй гүйсэдкомой милициин таһаг бии. Тиигээд түб тосхоной нэгэ захаһаань нүгөөдэ заха хүрэтэр ябажа харая. Зүбөөр бэшэгдэһэн гаршагтай эмхи зурган байхагүй. «Район», «аймак», «райсовет», «райпотребсоюз» гэхэ мэтээр гаршагуудынь ондо ондоогоор бэшэгдэнхэй. Тиихэдэнь Бурядай АССР-эй Конституциин 14-дэхи статья соо Заиграйн аймаг гэжэ баталагдаад, эли тодоор бэшэгдээтэй байха юм.

Бурят хэлээр бэшэгдэһэн гаршаг харагдахагүй. Хүдөөгөөршье ябахада нэгэ зүб гаршагтай сомоной олдохонь бэрхэтэй.

Гадна Бурядай АССР-эй гүрэнэй туг тухай дүрим аймаг дотор сахигдадагүй.

Иимэ «жэжэ, божо» хэрэгые ажалшадай депутадуудай аймагай Советэй гүйсэдхэхэ комитет, сомоной Советүүдэй гүйсэдкомууд ябууд хэжэ ядадагүй еһотой.

Г. Дондуков.

„БУРЯТ ҮНЭНДЭ" БЭШЭҺЭНЭЙ ҺҮУЛЭЭР

„Үдэрэйнгөө даабари дүүргэнэгүй"

Хэжэнгын аймагай олохон колхозһайн ургаса ургуулбашье, тэрэнээ түргэнөөр, гээлтэгүйгөөр хуряажа абаха гэжэ оролдоногүй. Иланганяа «Победа» колхозой комбайн, жатканууд бүтээсэ багатайгаар ашаглагдана, колхозой тоог дээрэхи хүдэлмэри муугаар эмхидхэгдэнэ гэжэ манай газетын сентябриин 16-най номерто гараһан статья соо хэлэгдэһэн байгаа.

Энэ статья Хэжэнгын аймсоведэй гүйсэдкомой заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдээд, заагдаһан дутагдалнуудые усадхаха хэмжээнүүд абтаа гээд мэдээсэгдэнэ.

Таряа хуряалгын аали нобшоор ябуулагдажа байһанай түлөө «Победа» колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Цыренжапов зэмэлэгдээ.

Тодорхой туналамжа үзүүлхын тула аймагай харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд энэ колхоздо эльгээгдэбэ гэжэ Хэжэнгын аймсоведэй гүйсэдкомой секретарь нүхэр Ямпилов манай редакцида мэдээсэбэ.

Партийна ажабайдал

Эмхидхэлэй, ойлгуулламжын хүдэлмэриин һула дээрэһээ

Тоосоото-Һүнгүүлиин партийна суглаанһаа

Кировэй нэрэмжэтэ колхоз Зэдын аймагай мал ажалаараа дундa зэргын колхоз гэжэ тоологдодог юм. 2—3 жэлэй саада тээ тус артель һү һаалиар республика дотороо түрүү һүуринуудай нэгые эзэлһэн, эндэхи һаалишад эрхим ажалаараа аймаг, республикадаа суудa гарадаг байгаа.

Гэбэшье колхозой ажал хэрэгтэй танилсахада, долоон жэлэй түрүүшын жэлдэ эндэхид артелиингээ ажахые, илангаяа мал ажал хүгжөөхэ талаар өөдтэй амжалта туйлажа шадаагүй.

Жэшээлхэдэ, 8 һарын дүнгөөр эбэртэ бодо мал, хони үсхэбэрилхэ жэлэй түсэб дүүргэгдээгүй. Жэлэй эхинһээ хойшо 100 толгой эхэ малһаа арайхан гэжэ 56 тугал, 34 хурьган абтаа. Мүн ниитын малай ашаг шэмэшье бага. 8 һарын турша үнеэн бүриһөө 884 литр һү (нёдондоной энэ үеынхиһөө оройдоол... 2 литрээр ехэ), хонин бүриһөө 2,2 килограмм ноһоон абтаа юм.

Юун дээрэһээ иимэ ушар тохёолдооб, хайшан гэжэ энэ эсрэгдэлһээ гарахаб гэһэн асуудал һаяхан үнгэрһэн тоосоото-һүнгүүлиин партийна суглаан дээрэ гол түлэб зүбшэн хэлсэгдээ.

Тоосоото элидхэл хэһэн колхозой партбюрогой секретарь нүхэр Ц. Р. Очиров энэ асуудалда хүсэд тодорхой харюу үгэжэ шадаагүй гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Мал үхэхэ гарзалха, эхэ малай һубайрха ябадал үзэгдөө; мал искусственна аргаар үрэжүүлэх муугаар эмхидхэгдэһэн байгаа. Колхозой правлени, партийна организаци мал ажал хүгжөөхэ түсэбэй хойноһоо горьтой хиналта табижа шадаагүй гэхэ мэтэ юрэнхы шалтагаануудые дурдаад лэ үнгэрһэн байна.

Суглаан дээрэ үгэ хэлэһэн коммунистнууд партбюрогой, партийна организациин, колхозой правлениин хүдэлмэридэхи дутуу дундануудые элирүүлэн шүүмжэлээ.

Нэн түрүүндэ колхозой коммунистнууд хүтэлбэрилхы, түрүү үүргэ хүсэдөөр дүүргэжэ, бусад колхозниигуудта эрхим жэшээ харуулжа шадаагүй гэхэдэ алдуу болохогүй. Ажал хүдэлмэри дээрэ һайнаар ажаллаадаг коммунистнууд энэ олон юм. Һаалишан Л. Лубсанова, хоншон Ж. Галсанов болон бусад колхозой түрүүлэгшэд зэргэдэ ябалсана.

Гэхэтэй хамта зарим коммунистнуудай зүгһөө, тэрэ тоодо тушаалта ажалда байһан нүхэдэй дунда партийна болон ажалай журам эбдэхэ, архи ужа, хулиган ааша гаргаха ушар али олон үзэгдэһэн байна. Тээд эдэ нүхэдтэ партийна бүрэ шанга эрилтэ табяагүй, эбэшоод байдаг гэһэн шүүмжэлэл тоосоото-һүнгүүлиин суглаан дээрэ тон зүб гараа.

Колхозой правлени, партийна организаци артелиингээ ажахые хүгжөөхэ хэлын хараата асуудалнуудые шиидхэхын тула оролдоногүй гэжэ коммунист Л.-Д. Балдановаа шүүмжэлэбэ. Орооһо таряанай, урагса ногооной тогтуурийн һайн

Партиин ЦК-гэй сентябриин (1953 оной) Пленумһээ хойшо Совет ороной, тэрэ тоодо манайшье республикын хүдөө ажахыда ехэ хубилалтын болоһониинь элитэ. Мүнөө колхозуудтнай машина, техникгээ эзэдынь болоод байхада, ажахынгаа бүхы һалбаринуудые бүри хурдан түргэнөөр хүгжөөжэ, һү, мяха, ноһо болон бусад продуктнуудые хэзээ хэзээнэйхиһээ ехээр абана бшуу. Долоон жэлэй туршада колхозуудтай бүри хүсэтэйгөөр, үзэгдөөгүй ехээр хүгжөөгдэхэ байна.

Артелиин ажахын хүгжэхэ тудам гэшүүдэйнь хэлэн ажалай олзо доход эрид дээшэлжэ, ажахуудалынь улам баян бардам, хүхюун сэнгэлиг болоно ха юм. Мүнөө колхозниигуудай ажалта үдэртэ ороохо тарян, һү, махан болон бусад продуктнууд элбэг ехээр хубаагдадаг, мүнгэн олзошье нилээд ехэ хүртэдэг болоо. Һүүлэй жэлнүүдтэ олохон колхоз мүнгэн түлбэридэ орожо, гэшүүдэйнгээ ажалайнь түлөөһэ һара бүри үгэнэ. Харин мүнгэн түлөөһэнэй үшөө ороодүй колхозууд ажалта үдэрэй мүнгэ һара, квартал бүри ашаасаар үгэдэг болоһоор үнинэй. Жэшээлхэдэ, Сэлэнгын аймагай Карл Марксын, Байкало-Кударын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ. Яруунын «Победа», Курумканай Ленинэй нэрэмжэтэ, мүн бусад аймагуудайшье хэдэн колхозуудта гэшүүдэй ажалта үдэр бүхэниинь 10—12 түхэригөөр сэгнэгдэнэ. Ажалта үдэр бүридэ 6—8 түхэриг мүнгэ хубаадаг колхоз олон.

Эдэ баримтанууд артельнүүдэй ажахын улам ехээр ургэн хүгжэжэ, шэлээд баян болохо байһание гэршэлэн харуулна бшуу. Республика доторнай мүнөө 169 колхоз мил-

Хамтаараа шиидхэхэ асуудал

Колхознигуудай бууса шадархи газарай хэмжээгэ тододхохо, хубиинь ажахыда байһан мал үсөөрүүлхэ тухай

☆ ☆

лионһоо дээшэ олзо доход оруулна. Бүхы мүнгэн олзо доходойнгоо 20 гаран процентыень гэшүүдэй ажалта үдэртэ хубаадаг колхозуудай тоо 163-да хүрөө. Тэрэшэлэн хүдөө ажахын артелиин Уставай ёһоор, колхоз бүхэн мүнгэн олзо доходойнгоо 15 процентһээ бага бэшыень хубаагдадаггүй жасада оруулха уширтай юм. Тээд ажахынгаа олзо доходой еэ болоһоной ашаар нилээд олон артель мүнгэн олзо доходойнгоо 20—25 процентһээ бага бэшэ хубиинь хубаагдадаггүй жасада табина. Мүн зарим колхозуудта хүдэлмэрииин наһанһаа гараһан үбгэд, хүгшэдтэ, ажал хэжэ шадахагүй болоһон, хүүхэдтэ бэеэ хуудтэй гэшүүдтэ тэтгэлгэ тэтгэлгэ туһаламжатай зохид хэмжээ үгэдэг болонхой. Ажал хэжэ ябаһан хүнүүдтэ амаралта үгэдэг, түлөөһэгүй амаралтын гэр, курорт, санаториида эльгээдэг байна.

Эдэ бүгэдын ашаар колхозуудтахи ажалай эдэбхи үүсхэл ехээр дээшэлжэ, ниитын ажалда колхознигууд улам олоороо хабаадана. Мүнөө гэшүүдэй хамтын суглаагаар тогтоогдоһон хэмжээтэй ажалта үдэр олоогүй хүнүүдэй тоо һүргүйгөөр үсөөрөө. Үнгэрһэн жэлэй дүнгүүдһээ харахад үзэхэдэ, республикын колхозуудта ажал хэхэ шадалтай хүн бүхэндэ 500 ажалта үдэр, хүн бүхэндэ 300 ажалта үдэр, хүдэлмэриин наһанһаа гараһан үбгэд, хүгшэдтэ 150—150 ажалта үдэр хүртэһэн байна. Колхозуудта гэгдэһэн бүхы хүдэлмэриин ажалта үдэрые хүн бүхэндэ хубаахад үзэхэдэ иимэ байба.

Тээд мүнөө олонхи колхозниигууд бригада, фермэ, гүүртэ, отара дээгүүр эдэбхи үүсхэл гарган, жэлэй дүрбэн сагта эсэшэ сусашагүйгөөр ажаллажа, ниитын баялигые арьбадхалсажа ябадаг. Гэбэшье тэдэнэй хажуугаар ажад хүдэлмэри ёһоор хэнэгүй, хубиингаа ажахыда үхэр мал олоор бариад, аралжаа наймаа хэжэ амтаашаһан хүнүүд зарим колхозуудта үшөө бии. Тэдэһэй олонхинь колхозой правлениин хинаалта, шалгалта муугаар эмхидхэгдэһэнэй һэмбаашалан, ниитын ажалда хабаададаггүй шахуу, халуун хүдэлмэриин хаһада, зундаа, намартаа һамар сохихо, жэмэс түүхэ, загаһа агнаха гү, али хүдөөһөө эльгэб барихаа хэхэһээ эхилээд, бүхэн олзо бэдэрхэ ябадаг байха юм. Тиимэшүүл колхозниигуудтай тон адли эрхэ эдэлдэг, ехэнхидэе артелиин газар дээрэ бууса түхэерэад, хубиинга ажахыда үхэр мал олоор барижа, колхозой сабшалан дээрэһээ үбһэ сабшаад, бэлшээрэйнь малаа адуулаад, хашалгүй байлдаг бшуу.

Ниитын ажалда ёһоор хабаададаггүй аад, хүдөө ажахын артелиин Уставые эбдэжэ, бууса шадараа хэмжүүрһээ ехэ газар эзэлээд, хубиингаа ажахыда олон мал баридаг хүнүүдтэй хөөрэлдэхэ болоо.

Колхоз бүхэн нютагайнгаа байдалые, ажахынгаа арга боломжые хараада абалсан, артелиин Уставай зарим дүримые зүбөөр тааруулан хубилгаха, нэмэлтэ оруулха эрхэтэй. Тиимэһээ нэн түрүүн хүдөө ажахын бүхы һалбаринуудые эрид хүгжөөхэ тухай партии, правительствын табиһан гол зорилгые хүтэлбэри болгон, колхозууд ажахынгаа улам баяжаха, олзо доходойнгоо дээшэлхэ, гэшүүдэйнгээ ажахуудалай бүри һайжарха талые хараха эрхэтэй бшуу.

Мүнөө тус тогтоолой ёһоор зарим колхозууд Уставтаа хубилалта оруулжа, гэшүүдэй бууса шадараймгазар бага болгожо, хубиинь ажахыда байһан малай тоо толгойе зарим тэды үсөөрүүлжэ байхнхай. Энээние олонхи колхознигууд эни зүрхэнһөө һайшаан дэмжэнэ.

Гэбэшье хүдөө ажахын артелиин Уставые хазагайруулжа, хубиингаа ажахыда хэтэрхэй олон мал баридаг хүнүүд үшөөл үзэгдэһөөр. Иволгын аймагай «Коммунизм», «Улаан Оронго» колхозуудай гэшүүд хубиингаа ажахыда захаһаа 2—3 үнеэ (түлэнь тоолонгүйгөөр), 10 гаран хони баряжа байдаг юм. Эдэ колхозууд жэлдээ 4 миллион үлүүтэй түхэриг олзо доход оруулна. гэшүүдынь һарадаа 500—600 түхэриг салин хүлһэ абана. Тэрэшэлэн Мухаршэбэрэй аймагай «Искра»,

КПСС-эй ЦК-гэй, СССР-эй Министрнүүдэй Советэй 1956 оной мартын 6-да батлан абаһан тогтоолой ёһоор,

Аймагай газетэнүүдэй хуудаһануудhaa

ЗАГАҺАШАДАЙ АМЖАЛТА

Сталинай нэрэмжэтэ колхозой загаһашад һүүлэй үедэ ...шалгаһаа баян олзотой ...сажа ерээ. Загаһашадай бригадир И. Н. Черных гэгшын хүтэлбэрилдэг бригадын... илангаяа һайнаар ажаллана. Эдэнэр сентябрь һарын ...улшын хоёр үдэр агнаха ...ураа, шанар һайнтай, томо ...гаһа барижа тушааһан ...айна.

«Красный Байкалец» газетэһээ.

...-Байгал.

ҮБЭЛДЭ БЭЛЭДХЭНЭ

Хониной совхозой хүдэлмэришэд үбэлые түгэс бэлэдхэл...гээр угтаха зорилго урдаа ...бинхай. Эдэнэрэй хүсөөр 25 мянган центнер һайн шанар...ай үбһэн, 11 мянган тонно си...лос бэлэдхэгдэнхэй. Мүнөө совхозой отделенинүүдтэ үбһэ ...жээл бэлэдхэлгэ үргэлжэл...ээр.

Ниитынгээ малые дулаан байраар хангаха асуудал совхозой парткомой суглаан дээ...рэ һаяхан зүбшэн хэлсэгдэжэ, ...мал ажалайнгаа байра бай...далые октябриин 15-наар сүм заһабарилха гэһэн шиидхэбэ...ри баталан абтаһан юм.

Мүнөө совхозой малай бүхы байра байдал заһабарилаг...дажа эхилээ. Киранай адаг...тахи гахайшад парткомойнгоо баталан абаһан шиидхэбэриие бэелүүлхын зорилгоор, гахайн байрануудые дулаалжа, заһабарилжа байна.

«Знамя Ленина» газетэһээ.

Кяхта.

КОМСОМОЛОЙ ПУТЕВКООР...

Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой малай фермэ, түүртэ...нүүдтэ комсомолой путевкоор ерэгшэд олошоржо байна. Колхозой үүлтэртэ малай фермэдэ һаалишан боложо ерэһэн Альбина Дальбинова мал ажал дээрэ 25 жэл ажаллаһан һаалишан Долгоржап Нимаевае һэлгэһэн байха юм. Хэһэн, бүтээһэн ажалынь хаража үзэхэлэ, Альбина басаган дүршэлтэй боложо байнхай. Мүн энэ фермэдэ комсомолой путевкоор «Боевик» гэжэ олзоборилгын артельһээ ерэһэн Надежда Хлебодарова фермын тоо бүридхэгшөөр ажаллана.

Тэрэшэлэн колхозой Тохой нютагтахи һаалиин гүүртэдэ арбадахиие дүүргэһэн Сима Дагонеева һаалишан болохоор комсомолой путевкоор ерээд, ажаллажа эхилээ.

«Улаан Сэлэнгэ» газетэһээ.

ЗАЛУУШУУЛ ҺУРАЛСАНА

Хүдэлмэришэн залуушуулай үдэшын һургуулида орогшодой тоо жэлһээ жэлдэ олошорно. Байгша оной һуралсалай жэлдэ Илькын предприятинуудай 100 гаран комсомолшууд болон залуушуул ажалһаа таһарангүй һуралсахаар шиндэбэ. Тиихэдэ Ээрини леспромхоз һургуулида 6 класстай байра үгэһэн байна. Тус һургуулиин һурагшад һуралсалай жэлэй эхилхын урда тээ һургуули соогоо заһабари хэлсэһэн, түлеэ бэлэдхэһэн, дулаалһан байха юм. Мүнөө эдэнэр һургуулидаа һайнаар һуралсахаһаа гадна, ажалдаа амжалта туйлана. Жэшээнь, авторемзаводой токарь комсомол хүбүүн Ф. Аринин гурбадахи жэлээ үдэшын һургуулида һуралсажа байнхай. Тэрэшэлэн эдэбхитэдэй нэгэн Д. Хандажапов һайнаар, оролдосотойгоор һуралсана.

«Под знаменем Ленина» газетэһээ.

Заиграй.

Улан-Удын городской Соведэй III сесси

Байгша оной сентябриин 28-да ...ой драмын театрын байшанда, Улан-Удын городской Соведэй III сесси болоҗо үнгэрөө. Ниитын эдеэ хоол һайжаруулха тухай асуудалаар столовонуудай трестын директор депутат В. Б. Воронов, худалдаа наймаанай болон ниитын ...эз хоолой талаар горсоведэй саг ...элжын комиссиин түрүүлэгшэ депутат М. К. Жебрун гэгшэдэй элидхэлнүүд сесси дээрэ зүбшэн хэлсэгдэбэ.

Депутадуудай һунгагшадайнгаа урда тоосохо тухай асуудал мүн лэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, тэдэнэртэ тоосоогоо хэхэдэнь бодото туһаламжа үзүүлхэ, һунгагшадай хэһэн шүүмжэлэл, дурадхал, захяануудые түргөөр бэелүүлхэ гэжэ горсоведэй түйсэдхэхэ комитет уялгалагдаба.

Шэнэ техникэ, түрүү арга тухай

...алшадаймнай байдал жэлһээ жэлдэ ...һайжарна, бүри культурна болоно. ...нүүд гоё һайханаар хубсална, шанар ...һайтай эд бүд хэрэглэнэ. Арад зоной бай...дал иимэ ехэ хубилалтын болоҗо байха...д үргэн хэрэглэлэй эд бараа гаргадаг предприятинууд, оёдолой мастерской, олзоборилгын артель, ателье гэхэ мэтэнүүд ...алшадай эрилтэ хангаха хүдэлмэридөө ...ехэ хубилалта хэхэ уялгатай байна.

Энэ зорилго дүүргэхын тулада манай «...» (олзоборилгын) артель партиин ...-гай июниин Пленумэй шиидхэбэринүүд ...хэлэгдэһэнэй ёһоор, үйлэдбэридөө нэн ...түрүүн техническэ дэбжэлтэ туйлаха гэжэ ...лээ. Хубсаһа хунар урда жэлнүүдтэ ...хидаа юрын гар машинаар оёгдодог, ...жэжэ оёдолтой (шагта хадаха, бүтүү ...гаха) хүдэлмэри гараар бүтээгдэдэг ...гаа.

Артелиимнай хүдэлмэришэд элдэб хубсаһа эрхим шанартайгаар лэ оёдог болохо ...шиидэжэ, үйлэдбэридөө шэнэ техни...ка, түрүү арга хэрэглэхэ тусхай хэмжээ ...нүүдые хараалһан байна.

Энэ жэлэй эхинһээ хойшо хэдэн янзын машинануудые тодхожо, ажалайнгаа бүтээсые нилээд дээшэлүүлээбди. Электрын ...өөр хүдэлдэг 22-дохи классай 6 машина, хубсаһанай бүтүү гаргадаг, шагта хададаг машинанууд ашаглагдадаг болоо. Электротүхеэрэлгэнүүдые хүдэлгэдэг цехтэ искусственна аргаар бархат нэхэдэг машина тодхогдонхой. Эдэниие ашаглаад байхадаа, ажалаймнай бүтээсэ 13 процентээр дээшэлээ. Байгша оной тэнгэһээ урагша 370 мянган түхэригэй хубсаһан түсэбһөө гадуур оёгдожо, худалдаа наймаанай организацинуудта тушаагдаа.

Урид хараалагдаһан түсэбэй ёһоор, октябрь һарада үшөө хэдэн шэнэ машина тодхогдохо байна. Эдэ түхеэрэлгэнүүд булталаа ажалшадһаа абтаһан захил дүүргэхэ хүдэлмэридэ ашаглагдаха юм. Хубсаһа олоороо оёдог цехын үйлэдбэридэ бага оньһожоруулга үргэнөөр нэбтэрүүлэгдэжэ эхилээ. Хубсаһа эсхэхэдээ сэхээр хайшалха, нүхэ гаргаха оньһонуудые артелиимнай уралан нарижуулагшад зохёожо хэрэглэдэг болоо. Энэ мэтын хэмжээнүүдые абажа, ажалайнгаа бүтээсые эрид шууд дээшэлүүлэн, 1959 оной даабариие ноябриин 1 хүрэтэр дүүргэхэ зорилго табяабди.

Ажалшадай ажаһуудалда шухала элдэб хэрэгсэл гаргадаг болохын тулада искусственна аргаар бархат нэхэжэ, диванай подушка, гэрэй палааха дээгүүр дэлгээдэг дорожко, үхибүүдэй ороной саагуур үлгэдэг ковер гарганабди. Бархат нэхэдэг цехынхид 1960 ондо 650 мянган түхэригэй продукци гаргадаг болохо юм. Ажалшадай захилаар хубэнтэй хубсаһа, одеяла, матрац оёхо цех нээгдээ.

1-дэхи, 2-дохи кварталнуудта муу бэшээр хүдэлмэрилжэ, профсоюзай обкомой дамжуулгын Улаан туг абаһан байгаабди. Мүнөөшье артелиин хүдэлмэришэд тэрэ тугаа бүхөөр барижа ябана. Продукци үйлэдбэрилхэ 3-дахи кварталаймнай түсэб болзорһоо урид—сентябриин 15-да дүүргэгдээ. Кварталай эсэс болотор даабариһаа гадуур үшөө 100 мянган түхэригэй хубсаһа гаргаха зорилготойбди.

Коммунистическэ ажалай хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө табан бригада мүрысэжэ байна. Нүхэр Немцевагай хүтэлбэрилдэг бригада абаһан уялгаяа һайнаар дүүргэжэ, мүрысөөндэ түрүүлһээр. 19 түрүү оёдолшодто «Эрхим мэргэжэлтэ» гэһэн нэрэ зэргэ олгогдоо. Оёдолшон нүхэр Косс тэдэ түрүүшүүлэй нэгэн болонхой. Хубсаһа оёлгын мастер нүхэд Жертанханова, Волкова гэгшэд даабаряа сэхээр үлүүлэн дүүргэхэһээ гадна, хүдэлмэриингөө дүй дүршэлдэ залуушуулые һургана.

Артелиимнай үйлэдбэридэ шэнэ техникын хэрэглэгдэһэнэй ашаар нимэ зарим тэды амжалта туйлагдажа эхилээ. Жэшээнь, оёлгын цехтэ уурал гаргадаг электроаппарат, электропресс хэрэглэжэ, оёдолһоо гараһан хубсаһа сэбэрлэхэ, утюгдаха хүдэлмэридэхи ажалай бүтээсые 5—6 дахин дээшэлүүлһэн байна.

А. ПАТРУШЕВ,
Улан-Удын «Труд» артелиин түрүүлэгшэ,
Г. МОСКВИТИН,
артелиин парторганизациин секретарь.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Бүтүү гаргадаг шэнэ машинада хүдэлдэг Тамара Кифоренко. 2. Антонина Косс ууралай аппарадаар костюм сэбэрлэжэ байна.

Гунга ЧИМИТОВ

Гурбан шүлэг

КОММУНИЗМ

Хоолойгоо шанга болгон зангидаад,
Хонгёогоор хэлэнэб иигэжэ:
Коммунизм мүнөө эли харагдаа —
Холо бэшэ болоо гэжэ!

Түбиие тойрон элидэг гүндүү
Түрэлхи хэмэл одон соо,
Түргэн бушуу, хүсэтэ мундуу
«ТУ» агаарай онгосо соо,

Атомай хүсөөр ажалладаг
Абарга мантан электростанци соо,
Галтама солымнай һарада хүргэһэн
Гайхамшаг манай ракетэ соо
Эли харагдана һаруултан гиижэ
Эгүүридэ һайхан коммунизм.

Үрэжэл һайнаар нэмжын ургаһан
Үбһэ ногооной анхилаан соо,
Арьбан талые бүхыдэнь хушаһан
Арбай таряанай надхаан соо,
Тарган тобир, үүлтэр һайта
Табан хушуун малнууд соо,
Ажалша зоной жаргалай гуламта—
Артель, колхоз, совхоз соо
Эли харагдана һаруултан гиижэ
Эгүүридэ һайхан коммунизм.

Ниитэ ажал хэрэгэй түлөө
Нэгэдэһэн бригадада,
Үнэн сэхэ сэдьхэлтэ хүнүүдэй
Үндэр һайхан мэдэрэлдэ,
Хубиингаа амарые хараха бэшэ,
Хамтынгаа түлөө оролдон,
Гээгдэгшэдые урагшань татаха
Гагановагай үүсхэлдэ
Эли харагдана һаруултан гиижэ
Эгүүридэ һайхан коммунизм...

Хоолойгоо шанга болгон зангидаад,
Хонгёогоор хэлэнэб иигэжэ:
Коммунизм мүнөө эли харагдаа —
Холо бэшэ болоо гэжэ!

ШЭНЭ ГАЗАР ДЭЭРЭ

Артель дээр, завод дээр—хаанашье эршэтэй
Ажалнай, ажалнай бадарнал дүлэтэн.
Станок, комбайн шудалаал эмхитэй
Арбанхан найматай комсомол үетэн.
Эжынгээ, абынгаа хажууда хабархан
Эрхэлжэ хэбтэхы мэдээгүйл үетэн.
Эдирхэн залууһаа бэрхэшээл дабаха
Эрэлхэг зоригтой комсомол үетэн.
Түүдэгэй галханууд талада алтараа —
Түмэнхэн зүрхые татабал зэлэтэн.
Түрэлхэн партиингаа уряагаар алхалаа
Түрүүшын зэргэдэ комсомол үетэн.
Шэнэхэн газар дээр түрэмнай наяраа,
Шэнэлсэн хоёрнай һуубал даа зэргэлэн.
Шэдитэ дурандааш, ажалдааш шалгараа
Шэртэсэ холотой комсомол үетэн.

ИЛАЛТА

Алтан дэлхэйе дахяад дорьбооһон
Алдар соло хэнэй бэ?
Ажалша хүнэй хүдэр гарнууд
Агуу илалта шэрээбэ.
Огторгойгоор түбиие тойрон,
Одон спутник гороолно.
Мүнөө манай шэнэ ракетэ
Мүнгэн һарада хүрөө лэ.
Хүрьһэтэ дэлхэйн арад зоной
Хүсэл, бодол бэелбэ.
Хуудам һарада улаан тугнай
Хубисхалта ёһоор далбаба.
Иимэ сагта түрэһэмнайл һайн,
Илалтын һүүлээр илалта.
Энээниие дабтан гагнаһан
Эрдэни хадуур, балта.
Алтан дэлхэйе дахяад дорьбооһон
Алдар соло хэнэй бэ?
Ажалша баатар совет хүнүүд
Агуу илалта шэрээбэ.

Искусствын, уран зохёолой ДЕКАДАДА БЭЛЭДХЭЛ

Композитор Дандар Аюшеев

Багтаасатай уужам, шэб шэнэхэн автобус Мухаршэбэрһээ Улан-Удэ зүглэн табилуулна. Эндэ элдэб ажалтай, ондо ондоо мэргэжэлтэй хүнүүд һуунхай. Сэлгеэ сагаан Түгэнын алдарта малшад, аймагай түбэй алба хаагшад, амаралтаяа түрэл нютагтаа үнгэргөөд, бусажа ябаһан сэрэгэйхид, командировкоор ябаһаншье хүнүүд, зунайнгаа амаралтада байһан һурагшад булта аятай зөөлэн зэлэнхэй ябанад.

Автобус соо зөөлэн, харгы һайн, хүнүүдэй зосоо уужам тэнюун. Дайдын иимэ һайхан шарайе хаража ябаһан хүнүүд хүхюун байнгүй яахаб! Сэдьхэлээ хананги хүн зондо нэгэл юумэн дутаһан мэтэ. Ойлгосотой: дуун дутаһан байба.

Гэнтэ ирагуу бурят дуун автобус соо зэдэлшэбэ.

«Алдарта Байгал, арюухан далай
Бурядай байдалы суурхажа байнаш!
Ангарстройн алтарма гайхамшаг галай
Суранзан хүсэндэ долгилон байнаш!..—гэжэ

хэншьеб эхилээд, автобус соо һуужа ябаашад булталаа энэ дууе мэдэхэ байжа, хүхюугээр дуулалдабад.

Поэт Цэдэн Галсановай уран шүлэгые абажа, композитор Дандар Дампилович Аюшеев бурят арадта хэдыдээш мартагдахагүй, дурлагдаха, хододоо дуулагдажа байха тиимэ хүсэтэй, һайхан дуу зохёогоо һэн. Эгээл тиимэһээ энэ дуун шоссей харгыгаар табилуулһан автобус сооһоошье, ашаанай машина дээрэһээшье, Сэлэнгые уруудаһан таряатай баржа дээрэһээшье, заводой цех сооһоошье, колхозой хүдэлмэриин бурьялжа байгаа уужам сабшалан, хадалан дээрэһээшье, һургуулиин, клубуудай сценэ дээрэһээшье, радиогооршье дамжуулагдадаг, театр болон филармониин ехэ ехэ хоорнууд концерт дээрэ дуулалдадаг юм!

Дандар Аюшеев революциин урда тээ түрэһэн хүн. Бага наһаниинь барга харанхы үедэ үнгэрөө.

Имагтал агуу Октябриин арюун һайхан элшэ туяагаар гэрэлтүүлэгдэжэ, хаанта хара хуулиин арааха һабарһаа мултарһан Бурят нютагта эрхэ сүлөөгэй бүхэшэгүй наранай сасархада, сомон зүблэл, һургуули, хамтын ажалай түб тээшэ шэнэ харгы татагдаа. Урдань үгытэй ядуу байһан, мүнөө эрхэ сүлөөтэ байдалай эзэн болоһон хамтын ажалай гэшүүн Дампилай олон сурба үхибүүд эдэ шэнэ харгынуудай нэгээр, тобшолбол, һургуули ошохо харгыгаар ном һудараа гамтайгаар гартаа барижа, хүхюутэй согтойгоор субаба.

Дандар бүри зааханһаа дуу хүгжэмдэ дуратай байгаа. Хүдөө талада гарахадань, бүхы байгаали хүгжэмдэжэ байһандал болодог һэн гэхэ. Шубуудай жэргэхэ, һэбшээнэй һэр-мэр үлеэхэ, һалхинай эшхэрхэнь булта дуунай аялга мэтээр шэхэндэ соностодог байба. Тиихэдэ хэды гоё һайхам даа хабар, зундаа ой! Һалхи шуургатайда шууян, нижаганан байһан ой Дандарта үзэмжэтэй арюун, хаража ханашагүй һайхан мэтээр үзэгдэдэг бэлэй. Бурядай уужам талада бэлшэһэн, колхозой тоогүй олон малые адуулдаг малшадай, адуушадай огсом дорюун дуун, сабшалан, хадалан дээгүүр зэдэлэн байгаа ута, богони аялганууд Дандарай сэдьхэл хүдэлгэдэг, хүхеэдэг, баясуулдаг, дурлуулдаг байгаа.

Иимэһээ хүгжэм шудалха, хүгжэм бэшэхэ, өөрыгөө хүгжэмэй культурада зорюулха хүсэл Дандар хүбүүнэй досоо түрэжэ, Улан-Удэ городто һаяхан нээгдэһэн Бурядай искусствын техникумдэ орохо гэһэн тон зүб, тон арюун харгые Дандар Аюшеев шэлэбэ.

Түнхэнэй аймагай Хэрэн нютагай арба найма наһатай хүбүүн Дандар Аюшеев Улан-Удын искусствын техникумдэ һураһан жэлнүүдтээ бурядай хүгжэмэй инструмент—хуур дээрэ мэргэжээ бэлэй. Багаһаа хүгжэмдэ дуратай байһан туладаа тон бэрхээр һурадаг, хуураар наадахынгаа хажуугаар хоорто дуулалсадаг, дээшээ класста орохо бүреэ улам ургажа, бүри хоорые хүтэлбэрилдэг болобо.

Дандар Аюшеев техникумдэ һуража байхалаа дуу зохёохо бэлигээ харуулһан юм. Залуу композитор бурят арадай дуунуудые нотодо оруулан тааруулдаг, арадай дуунай нүлөөн доро өөрөөшье хэдэ хэдэн дуунуудые бэшэдэг байгаа. Теэд болото композитор болохын тулада хүгжэмэй дээдэ һургуули—консерваторидо һураха хэрэгтэй ха юм.

Урал... Ороной хүгжэмэй дээдэ һургуулинуудай нэгэн болохо Свердловско консерватори. Эндэ Дандар Дампилович Аюшеев профессор Фроловой хүтэлбэри доро композитор болохо мэргэжэл шудалжа эхилээ һэн. Свердловско консерваторидо һураһан жэлнүүд тэрэниие хүгжэмэй ехэхэн культуратай танилсуулан, бэлиг талантыень элирүүлэн жэгдэрүүлээд, саашанхи замыень тодолжо, хүдэлмэри ажалдань зориг оруулан дабшуулба.

Бурят орон нютагайнгаа таниг дахаар бэшэ болотороо ургажа байхые харахадаа залуу хүгжэмшын сэдьхэл зүрхэн баярлан оболзоно, һанал бодолоо хүгжэмэй аялгаар дамжуулан гаргана. Эхэ оронойнгоо баатар хүсые, арад зонойнгоо дэбжэлтэ ажалые, партиингаа сэсэн заабариие магтан дуулаһан шэнэ шэнэ дуу хүгжэмүүдые студент Дандар Аюшеев зохёожо эхилээ һэн.

Немец фашистнуудай зэрлиг муухайгаар эхилһэн дайн манай орсной амгалан тайбан ажал хүдэлмэриие таһалаа бэлэй. Дайнай шэрүүн жэлнүүдтэ совет хүн зон тон нягтаар жагсажа, фронт дээрэш, тылдэш гитлерэйхидтэ эсэргүүсэн тэмсэбэ. Энэ үедэ Дандар Аюшеев

(Үргэлжэлэлынь 4-дэхи нюурта)

КИНО Эрэлхэг зоригтон тухай

Хитадай Арадай Республикын алдарта арбан жэлэй ойтой дашарамдуулан, манай республикын кинотеатрнуудта сентябриин 29-һөө хитад фильмнүүд харуулагдажа байна.

Хэдэн хоногто үргэлжэлхэ кинофестивалиин түрүүшын үдэр Улан-Удэ городой ажалшад хитад нүхэдэйнгөө зохёоһон фильмнүүдые харахаяа олоороо ерэбэ. Энэ үдэр «Прогресс» кинотеатрта харуулагдаһан «Эмшэн басаганай бэшэгүүд» гэжэ фильмые городой ажалшад мүн лэ олоороо хараһан байна. Тус киногой сценариие бэшэһэн уран зохёолшо Ай Мин-чжи шэнэ байдал байгуулжа эхилһэн зориг түгэлдэр, түбэг бэрхэшээлһээ айдаггүй, һаруул һайхан сэдьхэлтэй хүнүүдые зохёол соогоо харуулаа.

...Киногой зал соо гэнтэ харанхы болоҗо, тэндэ һуугшадай нюдэндэ Шанхай хото аржын харагдана. Туйлай ехэ городой нэгэ захада байрлаһан эмшэдые бэлэдхэхэ һургуули. Сагаан плати хубсаһа үмдэһэн басагад эмшэ фельдшернүүдэй һургуули болзорһоонь урид дүүргээд, үргэн уужам оронойнгоо зүг бүхэн тээшэ тарахаяа байба. Энэ һургуули дүүргэһэн Су-хуа Сяофан гэжэ хоёр хани басагад оронойнгоо холын хойто хизаарта, ехэ заводой баригдаха газарта ошожо хүдэлхөөр шиидэнэ.

Гэр бүлэһөө холо, зохид байрагүй хүйтэн сыдэгэр газарта ошожо хүдэлхэ, хани нүхэр Хао-жу гэгшэһээ хахасахань хэды бэрхэтэй байбашье, Су-хуа барилгада хүдэлхөөр мордоно. «Холын барилгануудта фельдшернүүдэй али тухай хэрэгтэй байһые хараада абажа, маниие түргэн болзор соо һургажа дүүргүүлээ ха юм, тиимэл газарта ошожо, Эхэ оронойнгоо аша туһада ажаллаха ёһотойбди» гэжэ Су-хуа һанаандаа бодоно.

Мантан томо заводой баригдаха газарта басагадай ерэхэдэнь, саһан хүнжэлөөр хүшаатай хооһон тала зэнхын харагдаба. Су-хуа сугтаа ерэһэн басаганһаа ондоо тээшээ эльгээгдээд, доктор Мо гэгшын даадаг медпунктда хүдэлхэ уялгатай болобо ха. Медпунктһаа барилгашадта гансаараа ошожо, үбшэнтэниие байра дээрэнь аргалхын тула залуу басаганай али зэргээр тулиһан зобоһые, һалхи бороо гэнгүй зүрхэтэйгөөр ябадаг байһые энэ фильм үнэншэмөөр харуулна. Юуб гэхэдэ, эндэхи медпунктыч медсестра Гу Сы-ин доктор Модо дуратай байгаад, шэнэ басаганай ерэхэдэ нюдэ, шүдөө үзүүрлэжэ оробо. Хоёрдохи шалтагааниинь гэхэдэ, барилгашад аяар холоһоо медпунктда ошохын тула дэмы сагаа барадаг, муугаар эмнэдэг дээрэһээнь ондоо медпунктнуудта ошодог байба. Барилгын начальник Гао гэгшын хэды гуйбашье, доктор Мо бэеынгээ амарые хараад, барилгашадта ошожо эмнэхэ дурагүй, байрэ дээрээ хүдэлхэ дуратай байгаа. Арюун һайхан сэдьхэлтэй Су-хуа басаган иимэрхүү байдалда һанаа амарханаар хандажа шадахагүй байһан дээрэһээ, барилгашадта ошожо аргалдаг болоһон юм ха.

Залуу эмшэ басаганай нэгэтэ үдэшэ ажалһаа ерээд, холын нарата дулаан Шанхайдахи танил нүхэртөө бэшэг бэшэжэ байтар, сухалдаа багтажа ядаһан Гу Сы-ин гэртэнь орожо ерэбэ ха. Шанхайһаа ерэһэн басаганай доктор Мо гэгшэдэ бэшэ, харин Хао-жу гэгшэдэ дуратай байһыень мэдэхэдээ, Гу Сы-ин ехээр баярлажа, саашадаа эбтэй эетэйгээр ажаллаладаг болобо. Тэрэ гэһэнһээ хойшо Су-хуа, Гу Сы-ин хоюулаа барилгашадтаа сугтаа ошожо, үбшэнтэниие байра дээрэнь аргалжа эхилээ. Заримдаа докторыншье ошолсодог байгаа.

Барилгашадта үдэр бүри ошодог Су-хуа тэдэнэрэй шадамар бэрхээр, эсэхэ сусахые мэдэнгүйгөөр, шэн зоригтойгоор ажаллададагайнь түлөө урмашан баясадаг һэн. Эхэ оронойнгоо хүгжэн мандахын тулада иигэжэ эршэ зоригтойгоор ажалладаг хүнүүдтэй, тэрэ тоодо барилгын начальник Гаотой өөрынгөө танил Хао-жу гэгшые сасуулхадань, тад ондоо абари зантай хүн байгаа. Эрэлхэг зоригтой, омог дорюун, ушар байдал зүбөөр ойлгодог Гаодо хүрэхэгүй, өөрынгөө хара ами харадаг хүн байшоо.

Нэгэтэ барилгашадай ажабайдалда тон харюусалгатай үеын тохёолдоод байха үеэр Су-хуагай танил нүхэр Хао-жу орожо ерэбэ. «Шанхайдаа бусаеы, иимэ муу газарта байһанайшни хэрэг юуб» гэжэ Хао-жугай хэды гуйбашье, Су-хуа зүбшөөрөөгүй. «Хани нүхэрни хэзээ нэгэтэ ушар байдал зүбөөр ойлгодог болохо бэзэ» гэжэ найдажа ябаһан һаналайнгаа хүсэлдэхээ болиһондо Су-хуа урмаа хухараад, Хао-жу гэгшэдээ дурагүй болоҗо тарана.

Хооһон тала байһан газарта нэгэхэн жэлэй турша соо туйлай томо завод байгуулагдажа, барилгашадынь дахинаа шэнэ фабрика, завод бодхоохоёо мордобо. Барилгын начальник Гаодо үнэн зүрхэнһөө дурлашаһан Су-хуа элээнтэй сугтаа ябаха зүбшөөлөө үгэнэ.

Шэнэ ажабайдал байгуулжа байһан хитад арадай эрэлхэг зоригто барилгашадай ажал хүдэлмэриие иигэжэ үнэншэмэ зүбөөр харуулһан энэ фильмые республикымнай ажалшад һонирхон харахань лабтай.

Цзянь Су-хуа болоҗо наадаһан Ван Дань-фын арюун сэдьхэлтэй, үнэн сэхэ, түбэг бэрхэшээлһээ айдаггүй мүнөө үеын залуушуулай абари зангые шадамараар харуулаа.

Доктор Мо Цзя-бинь (Фу Бо-тан) гэгшын абари зангынь мүн лэ һонирхолтой.

«Эмшэ басаганай бэшэгүүд» гэһэн Хитадай шэнэ фильм Москвагай Горькиин нэрэмжэтэ киностудида буулгагдаһан байна.

И. Будаев.

МАНАЙ РЕСПУБЛИКА ДОТОР

Һайнаар хүдэлһэнэй урмаар

Энэ жэл талха тараанай баян үрэсэ хураһан Бичурын аймагай Ждановай нэрэмжэтэ колхоз гэшүүдэйнгээ долоон һарын ажалта үдэртэ ороо̄һо тараа, мүнгэ хубаажа эхилбэ. 2-доxи, 4-дэхи комплексно бригадын гэшүүд эхэ ороо̄һо тараа абаад, гэр гэртээ абаашаа.

Нинтыгээ ажахые хүгжөөхын түлөө хэн малшанай, механизаторай хэр шударгы һайнаар ажаллаһаниинь аванс хубаалгын үедэ элирэн харагдаба. Колхозой эрхим механизатор Рабдан Ломпилов 7 һара соо 627 ажалта үдэр оложо, 19 центнер ороо̄һо, бага бэшэ мүнгэ абаа. Ороддосотойгоор ажаллажа долоо һара соо 700 ажалта үдэртэй болоһон хонишон Даба Номликов 21 центнер ороо̄һо, ехэ мүнгэ абаба.

Колхозой зарим бүлэнэр 50—60 центнер ороо̄һо авансаар абанхай. Жэшээнь, Н. Санжиевай бүлынхидтэ хамта дээрээ 50 центнер ороо̄һон хүртэбэ. Дүрбэдэхи бригадада ажаллажа, тус бүридөө 1100 шахуу ажалта үдэр олоһон Д. Занданов, Ц. Аюшеев, Р. Раднаев, Л. Санжалов болон бусад хамта дээрээ 36—40 центнер ороо̄һо абаһан байна.

Үнэн сэхээр ажаллаһан ондоошье гэшүүд ажалта үдэртөө ехэ ороо̄һо, мүнгэ абана.

Г. Доржиев.

Үрэ жэмэс, сэсэрлиг ургуулагша

«Модо таримжа ургуулхадаа нэрэ алдараа мүнхэлхэш» гэһэн арадай үгэ бии. Энэ үгэ дэмы хэлэгдээгүй. Манай Улан-Үдэ городой нилээд олон хүн тус тустаа сад таридаг, хамтаараа сад тарилгада хабаададаг байна.

Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай хари хэлэнүүдэй кафедрын ахалагша багша А. И. Августинович сад таримжа эхилһээр 6 жэл болобо. Мүнөө энэ багша өөрынгөө хубиин садһаа элдэб үрэ жэмэс эхээр суглуулна. Зундаа, намартаа сад соонь элдэб сэсэгүүд үнэр булязлдан толорж байдаг. Энэ жэлдэ нүхэр Августиновичи ранеткэ, үхэр нюдэ, крыжовник болон малина эхээр суглуулжа абаа.

И. Ярневский.

Авансаар тараа хубаана

Мухаршэбэрэй «Знамя Ленина» колхозой гэшүүд ургаһан тарилгаа хуряажа дүүргүүтэй байна. Тоогууд дээрэһээ бэлэдхэлэй пункт руу тараа ашаһан машинанууд үдэр, һүнигүй ябаһаар.

Урагса хуряалга, тараа тушаалга ябуулхатаяа хамта колхозой правлени колхозникугудайнгаа ажалта үдэртэ авансаар тараа хубаажа эхилбэ. Ажалта үдэр бүхэндэ хоёр килограмм тараан авансаар үгтөө. Хонишон Дымбрыл Реторов 360 пүүд, Гарма Мижитов 216 пүүд тараа абабад.

Б. Дымбрылов.

Уншагшадтаяа уулзаба

Тээсгэн Бурядай уран зохёолшодой союзай үннэй гэшүүд Д. Мадасон, уран зохёолшо-оршуулагша Н. Рыбко, залуу уранзохёолшод Алексей Бадаев, Чингис Гомбоев гэгшэд аймагай Культурын байшан соо Петропавловка тосхоной уншагшадтай уулзаба.

«Байгалай толон» журналай редакторай орлогшо Никифор Рыбко Москвада болохоёо байгаа литература, искусствын декадада уран зохёолшодой хэр бэлдэжэ байһан тухай тобшохоноор хөөрэжэ үгөө.

Бурядай уран зохёолшодой декадада бэлэдхэл тухай тэмдэглэжэ зуураа, арад зонние коммунистическэ ёһоор хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ литературын дүүргэдэг үүргэ тухай онсолон тэмдэглээ.

Уран зохёолшод Дольеон Мадасон, Алексей Бадаев шүлэгүүдэйнгээ суглуулбаринуудаа хэдэ хэдэн шүлэг ород, бурят хэлэн дээрэ уншажа үгэһэн байна юм.

Уншагшадай олон асуудалда уран зохёолшод тодорхой харюу үгөбэ. Сугларгшадай дундаһаа Николай Поддельский уран зохёолшодой арад зонтой холбоо бариисаа улам бэхижүүлхэ, уулзалга ходо хэжэ байхыень хүсэбэ.

Зэдэ. **С. Табдаев.**

Тобшохоноор мэдээсэхэдэ...

☆ Ждановай нэрэмжэтэ колхозой 2-дохи комплексно бригадын гэшүүд, Хэрээтын һургуулиин һурагшад воскресник хэжэ, колхозойнгоо хартаабха малталсаба. Эдэнэр нэгэ үдэрэй турушада 5 гектарай хартаабха түүгээ.

Г. Доржиев.

Бичура.

☆ Хахад һара, Улаан хэрээһэн гэдэг булгэмэй Улан-Удын городской комитет «үбшэн хүнэй гэртэнь ошожо туһаламжа үзүүлхэ» кружогуудые эмхидхэ. Тэдээнинэ мэргэжэл һайнтай врачууд хүтэлбэрилнэ.

А. Крекшина.

☆ Хэжэнгын «Дружба» колхозой хартаабха малталсахаяа тэндэхи эхин һургуулиин һурагшад гараа. Эдэнэрэй ашаар колхозой 10-аад гектар хартаабха саг соогоо хуряагдажа байна.

С. Цыбиков.

ЗАГАН ДАБААНАЙ ХАРГЫГААР. А. Мантаевай фотоэтюд.

Пекиндэ баярай һайндэр болобо

ПЕКИН, октябрийн 1. (ТАСС). Хитадай Арадай Республикын арбан жэлэй ойе хитад арад мүнөөдэр тэмдэглэбэ.

Пекинэй Тяньаньмынь гэжэ талмай дээрэ нютагай гарнизоной сэрэгүүдэй парад, ажалшадай түлөөлэгшэдэй ехэ демонстраци болоо.

Мао Цзэ-дун, Н. С. Хрущев, тэрэшэлэн Лю Шао-ци, Чжу Дэ, Чжоу Энь-лай, Коммунистическэ партиин болон КНР-эй правительствын бусад хүтэлбэрилэгшэд правительственна трибуна дээрэ һуурингууды эзэлбэ. КНР-эй арбан жэлэй ойе һайндэрлэгдэ ерэһэн гадаадын оронуудай делегацинуудай хүтэлбэрилэгшэд эндэ мүн лэ байлсаа.

Пекинэй арадай комитедэй түрүүлэгшэ Пын Чжэнь баярай һайндэрые нээгдэһэн дээрэ тоолобо. Хитадай Арадай Республикын гимные оркестр наадана. Артиллериин 28 буудалгаар салют үгтэбэ. Энэнь тогтоһон саһаа хойшо Хитадай революциин 1949 он хүрэтэр Хитадай компартиин 28 жэлдэ хэлэн баатарлиг тэмсэлыень тэмдэглэнэ.

КНР-эй арбан жэлэй ойе һайндэрлэгдэ гадаадын оронуудһаа ерэһэн делегацинуудта Пын Чжэнь халуун баясхалан хүргөө. Хитад арад хадаа социалистическэ байгуулалтын талаар манай партиин жэнхэни хараа шугамай агуу ехэ илалтые һайндэрлэжэ, Советскэ Союз түрүүтэй социалистическэ лагериин бата нэгэдэл болон һалбаран хүгжэлтэ, дайнай хүсэнүүдтэ эсэргүүсэн бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал аршалан хамгаалха һайн һайхан тэмсэлэй хэрэгтэ эб найрамдалда дуратай бүхы оронуудай болон бүхы дэлхэй дээрэ арадуудай түйлаһан агууехэ илалтые һайндэрлэжэ байна гэжэ тэрэ хэлээ.

Сэрэгэй парад эхилнэ. КНР-эй Оборонын министр Линь Бяо Чаньцзе үйлсөөр жагсаад байһан сэрэгүүдэй урдуур ябажа гарана. Удаань трибуна дээрэ гаража, Хитадай Арадай Республикын байгуулагдаһаар 10 жэлэй ойтой дашарамдуулагдаһан приказ уншаа. Приказ доторнь ниигэжэ онсолон тэмдэглэгдэнэ. Хитад арад хэдэн табан жэлэй турша соо өөрынгөө оронние мүнөө үеын хүгжэнги промышленностьтай, хүдөө ажахытай, наука болон соёл культуратай агуу ехэ социалистическэ гүрэн заатагүй болгохо.

Манай ороной социалистическэ байгуулалтын амжалтанууд манай агууехэ союзник—Советскэ Союзай, мүн бусад аха дүү оронуудай һайн һайхан туһаламжатай таһаршагүй холбоотой. Мүнөө Советскэ Союз, Хитад, социалистическэ бусад оронууд нягта жагсаалтай, эбтэй эмхитэй социалистическэ ехэ бүлэ болоно, хүн түрэлтэнэй гурбанай нэгэ хубиине нэгэдүүлжэ гээд приказ соо саашань хэлэгдэнэ.

Бидэнэр бусадай газарые эзэлэн абахые хүсэнэгүйбди. Зүгөөр, бидэндэ хэн нэгэнэй халдан орохо ябадал ямаршье ушарта гаргуулхагүйбди. Хитадай нангин газарай, агаарай болон уһанай дайдын бүрин бүтэн байлга хүндэлэгдэжэ ёһотой гэжэ Линь Бяо мэдүүлээ.

Генеральна штабай академиин, Агаарай-сэрэгэй хүсэнүүдэй, Далайн-Сэрэгэй Флодой академиин, Хитадай Арадай-сүлөөрөлтэй армиин бусад академинуудай һурагшад, сэрэгэй училищинуудай курсантнууд, артиллеристнууд, моряганууд, лётчигууд, танкистнууд сэрэгэй парадта хабаадалсаа.

Парадай һүүлээр Тяньаньмынь талмай дээрэ Пекинэй ажалшадай түлөөлэгшэд гаража ерэнэ. Түг барингшадай 15 мянган хүнһөө бүридэһэн колонно демонстрантнуудые толгойложо ябаа. Эдир пионериүүдэй отрядууд гарана. Пекинэй хүдэлмэришэдэй—Хитадай баатарлиг хүдэлмэришэн ангиин алдарта отрядай 140 мянган тоото хүнһөө бүридэһэн колонно, Пекинэй хүн зон, дүтэ шадарай хүдөө районуудай тарялшад, студентнүүд, һургуулиин үхибүүд, спортсменүүд, бага яһатанай түлөөлэгшэд талмай дээгүүр ябажа гараа.

Хоёр часай турша соо үргэлжэлһэн һайндэрэй жагсаалда 700 мянган хүн хабаадаһан байна. Пекиндэ болоһон бүгэдэ арадай һайндэр хитад арадай Коммунистическэ партяа, арадайнгаа правительствые тойроод нягтаар жагсанхай, мүн богонихон үе соо Эхэ ороноо хүгжэлтэ ехэтэй промышленностьтай, түрүү хүдөө ажахытай, наука болон соёл культуратай хүсэн түгэлдэр социалистическэ гүрэн болгохоор тэрэнэй шиидэнги байһые харуулаа.

Ажалшадай ехэ митингнүүд Шанхайда, Тяньцзиньда, Уханьда, Шэньянда, Гуанчжоуда, Харбинда, Хитадай бусад олон городуудта болоо. Тэдээндэ хэдэн олон миллион хүн хабаадаһан байна.

Албаниин Арадай Республика. Арадай засагай тогтоогдоһонһоо хойшо Албаниин хэдэн олон һургуулинууд, театрнууд, клубууд, хүүгэдэй садууд, больницанууд, санаториинууд баригдаа. Баригдашад 1 миллион үлүүтэй дүрбэлжэн метр талмайтай байра ашаглалгада үгөөд, байрын шэнэ гаригуудые барижа байнхай. Зураг дээрэ: Эльбасанда байрын гэр баригдажа байна. **Албаниин телеграфна агентствын фото.**

ГДР-эй АРАДАЙ ПАЛАТЫН ЗАСЕДАНИ ДЭЭРЭ ВАЛЬТЕР УЛЬБРИХТ ЭЛИДХЭЛ ХЭБЭ

БЕРЛИН, сентябрийн 30. (ТАСС). ГДР-эй арадай ажахые 1959—1965 онуудта хүгжөөхэ долоон жэлэй түсэб тухай, промышленностиие социалистическэ ёһоор нэпэдхэн байгуулха тушаа директивэнүүд тухай элидхэл ГДР-эй Арадай палатын мүнөөдэрэй заседани дээрэ хэхэдээ, ГДР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо Вальтер Ульбрихт ниигэжэ тэмдэглээ. Долоон жэлэй түсэбэй проект Германиин Демократическэ Республикада социалистическэ олониитын байгуулалтын илалтые хангааха программа болоно.

Уласхоорондын байдалай хэдэ хэдэн асуудалнууд тушаа В. Ульбрихт дэлгэрэнгыгээр тоггожо хэлээ. Н. С. Хрущевой болон Д. Эйзенхауэрэй уулзалгын немец арадта шухала удха шанартай байһые онсолон тэмдэглэжэ зууряа, Германиин хоёр гүрэнэй премьер-министрнүүдэй хэлсээ хэхэ шухала байһан тухай тэрэ заагаа.

Доро дурсагдаһан асуудалнуудаар һанамжаа хэлэхыень дурадхан Баруун Германиин бундестагта, бүхы демократическэ партинуудта, профсоюзуудта, таряашадай нэгдэлнүүдтэ, эхэнэрнүүдэй, залуушуулай, спортивна организацинуудта хандахыень Арадай палатада ГДР-эй Министрнүүдэй Соведэй зүгһөө В. Ульбрихт дурадхаа:

1). бүхы ядерна зэбсэг туршалга болюулха, Сахарада Францын ядерна туршалга хэлгэдэ хабаадалсахаһаа Баруун Германиин саха тухай;

2). атомаар зэбсэгжэхэһээ Германиин хоёр гүрэнэй арсаха, мүн Европодо атомгүй зоно байгуулха дэмжэхэ тухай;

3). зэбсэгжэлгые дары болюулха тушаа Германиин хоёр гүрэнэй хэрэгээ ойлгосхоо, бэе бэедэ довтолон оролсохогүй тухай хэлсээ талха, буу зэбсэгэй тоо, зэбсэгтэ хүсэнүүдые байрлуулха газар хязгаарлаха тухай;

4). гадаадын зэбсэгтэ хүсэнүүдые удаа дараалуулан гаргаха, Германиин сэрэгэй базануудые усадхаха тушаа хоёр гүрэнэй түлөөлэгшэдэй хамтадаа ябуулга хэхэ тухай;

5). Германиин хоёр гүрэнэй правительствонуудай түлөөлэгшэдэй тэгшээр бүридүүлэгдэһэн нэгэдэһэн Германиин комитет байгуулха тухай. Энэ комитет эб найрамдалые аршалан хамгаалха асуудалнуудые эрхилхэ, эбэй договор баталха, Германиие нэгэдүүлхэ таатай байдал бии болгохо элидхэл хэбэ ёһотой.

ООН-эй Генеральна Ассамблейн сесси

НЬЮ-ЙОРК, октябрийн 1. (ТАСС). Генеральна Ассамблейн үсэргэлдэр үглөөнэй пленарна заседани дээрэ юрэнхы политическэ дискусси үргэлжэлүүлэгдэжэ, Франциин, Австралиин, Швециин делегадууд үгэ хэлээ.

Түргэнөөр шиидхэгдэхыень бүхы хүн түрэлтэнэй хүлеэжэ байһан уласхоорондын бүхы шахуу шухала асуудалнуудай тухай Франциин Гадаадын хэрэгүүдэй министр Кув де Мюрвиль тогтоһон байна. Зүгөөр, шухала шухала асуудалнуудые шиидхэлгэр Франциин оролдожо байһыень харуулхаар ямаршье шэнэ дурадхал эдэ асуудалнуудаар хэлэһэн үгэ соонь оруулагдаагүй байха юм.

ООН-до Хитадай Арадай Республикые түлөөлхэ тухай асуудалда Швециин гадаадын хэрэгүүдэй министр Эстэн Унден ехэ анхарал хандуулаа.

Буу зэбсэг ниитэ дээрэнь хүсэдөөр хуряаха тухай советскэ түсэб дурбан жэлэй болзор соо шиидхэхэ үрдигдэхөөр бэшэ гэжэ Швециин министр һанамжаа хэлэбэ. Гэбэшье, энэ түсэбые яаралгүйгөөр бэелүүлжэ һаа, уласхоорондын хэрэгтэ байдал һуларуулха хэрэгтэ ехэ туһа нэмэри болоно гэжэ Унден шаагдаха байгаа гээд Унден дүүлээ.

Удэрэй заседани дээрэ Индонезиин, Украиныи ССР-эй, Либериин, Лаосой делегадууд үгэ хэлээ.

Индонезиин делегацие толгойлогшо Састроамиджойо үгэ хэлэхэдээ, СССР-эй болон США-гэй правительствонуудые толгойлогшонорой айлшаалсалгые һайшаажа байна. Хүйтэн дай зайсуулха хэрэгтэ туһалхые Нэгэдэмэл Нациинуудай Организацие тэрэ уряалаа.

Либериин шэнэ дайнай аюулые зайсуулха, буу зэбсэг хуряаха талаар үрэ ехэтэй хэлсээ баталха асуудалда УССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр Л. Ф. Паламарчук гол анхаралаа хандуулһан байна.

Редакторай орлогшо С. БАЛЬЖИНИМАЕВ.

Румыниин Арадай Республикын правительствын мэдүүлгэ

БУХАРЕСТ, октябрийн 1. (ТАСС). Румыниин правительствын мэдүүлгые РНР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министерство СССР-һээ Бухарестдэ байдаг посольстводо үсэгэлдэр дамжуулан үгөө. Тэрээнь соонь ниигэжэ хэлэгдэнэ. Буу зэбсэг ниитэ дээрэнь хүсэдөөр хуряаха тухай Советскэ Союзай правительствын түүхэтэ дурадхалнуудые Румыниин Арадай Республикын правительство ехээр һайшаана. Эдэ дурадхалнууд дэлхэйн арадуудай аша туһада хүсэдөөр тааралдаха байна.

Буу зэбсэг хуряаха талаар Советскэ правительствын дурадхаһан хэмжээнүүд гүрэнүүдэй хоорондо сэрэгэй тулалдаануудай гаража магад байһые зайсуулха зам нээжэ үгэнэ. Буу зэбсэг хуряаха энэ программые бэелүүлээд байбал, «хүйтэн дайн» хүсэдөөр зайсуулагдаха, тингэжэ бүхы гүрэнүүдэй өйртолсолгые, энхэ тайбанаар зэргэ оршон байха гол ёһо барималтан харилсаа холбоо байгуулха хэрэгые хүнгэдхэжэ үгэхэ һэн.

Советскэ правительствын дурадхалнуудые бэелүүлхэ талаар мүнөө таарамжатай эрхэ байдалай бии байһан тухай мэдүүлгэ соо саашадаа хэлэгдэнэ.

Румыниин Арадай Республика тухай хэлэхэ болоо һаа, энэ агуу ехэ зорилгые бэелүүлхэдэ өөрынгөө туһа нэмэри оруулхаар РНР-эй правительство хүсэд шиидэнги байна гэжэ мэдүүлгын түгэсхэлдэ хэлэгдэнэ.

(Түгэсхэл. Эхиниинь 3-дахи нюурта)

Композитор Дандар Аюшеев

консерваторидоол һураһаар байба. Тиихэдэ дайсанай харата хүсэндэ эсэргүү тэмсэгшэдые—совет сэрэгшэдые баатаршалгада зориглуулхаар дуунуудые бэшэжэ, һуралсалайнгаа жэлнүүдые шэмэглэдэг бэлэй. «Мэргэн сокол Гастелло», «Илахабди», «Үнөөгөө абая» гэхэ мэтэ дуунууд бэшэгдээ һэн.

Баатар габьяата совет сэрэгшэдэй Сталинградта илалта түйлаһан хүхюун баяртай мэдээсэл дуулажа, зоригжоһон Дандар Аюшеев энэ гайхамшаг илалтада зорюулан, симфоническа ехэхэн зохёол болоно—Аһахадугаар сюитэ бэшээ һэн.

Тиигэжэ мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлэн, улам уран хурса хүгжэм бэшэдэг болоо. Студент Д. Аюшеевэй багша — профессор Фролов тэрэ үеэр бурят оперо зохёожо байһан юм. «Энхэ Булад Баатар» гэһэн бурядай түрүүшын оперын зохёогдоһон түүхэ Дандар Аюшеевэй нэрэтэй холбоотой юм. Бэлигтэй студент багшадаа сэнтэй зүбшэл үгэдэг, оперын зарим сценэнүүдые бэшэлсэдэг байгаа.

1943 ондо Дандар Аюшеев Свердловско консерватори дүүргэжэ, композиторай мэргэжэлтэй болоод, түрэл Бурят нютагаа бусажа ерэбэ.

Тэрэ үедэ Дандар Аюшеев «Кавалеристнүүдэй дуун», «Баатарай дурасхаал» болоод бэшэ бэшэ олон дуунуудые дайнай темэдэ, «Сэнхирхэн пулаад», «Хада дээгүүр», «Басаганай захяа» гэхэ мэтэ дуунуудые ажалай темэдэ бэшэһэн байна.

Республикын алдарта ойдо зорюулагдаһан «Бурят ороной хорин жэл» гэжэ кинофильмдэ Дандар Аюшеев хүгжэм зохёогоо һэн. Мүн дайнай шэрүүн үедэ Эхэ ороноо хамгаалгын тэмсэлдэ зориглон, Бурят нютагта Совет засаг байгуулхын түлөө нииитэ зоной тэмсэлые зураглаһан «Дарима» гэжэ оперо бэшэжэ, симфоническа оркестрын гүйсэдхэжэ 2-дохи, 3-дахи сюитэнүүдэ уралжа захалһан юм.

1945 он. Ороной зүрхэн Москвагай Улаан талмай дээрэ илалтын салют мандаба. Энэ ехэ баяр манай түрэл нютагта түрүүшын үргэн сэсэгэй дэлбэ дээгүүр тараа һэн. Дайн дүүрэв. Илалта! Амгалан байдал! Композитор Д. Аюшеев Бурят оронойнгоо баатар хүбүүдэй габьяата хэрэг магтажа, «Бата» гэжэ балет, хэдэ хэдэн инструментальна хүгжэм найруулаа һэн.

Хүдөө ажахыгаа нэргээн бодхоохо, шэнэ, залуу газар ашиглаха гэһэн партиин уряада харюу болгон, хэдэ хэдэн шэнэ дуунуудые зохёоһон бэлэй. Поэт Чимитрэгэн Намжилевтай хамтаржа, Д. Аюшеев бэшэһэн «Шэнэ газарта зориходи» гэһэн дуун үргэн олон бурят зоной, эгээл дуратай дуун болоо.

Һүүлэй жэлнүүдтэ «Арадай дуунуудай согсолборн» гэһэн хоёр номынь Бурядай номой хэблэлээр гаранхай. 1957 оной һүүл багта Дандар Дампилович мэдээжэ совет хүгжэмшэдтэй хамта Хитад ороноор айлшалаад, ерээ бэлэй. Тэндэ ахадүү арадай хүгжэмэй культуратай танилсаа. Иланга үбэр Монголой хүгжэмшэдтэй уулзалган манай бурят композиторта мартагдахагүй. Үбэр Монголой хатар дуунай ансамблтай, Шанхай хотын консерваторитой хани барисаа тогтоохо талаар Д. Аюшеев һайшаалтай эдэбхи гаргаһан юм.

Манай Бурят ороной Россин гүрэнтэй һайн дураараа нэгэдэһэн 300 жэлэй ойн баяр, Москвада болохо Бурядай АССР-эй литература, искусствын декадада бэлэдхэжэ гайхамшаг үдэрнүүд энэ жэлдэ хойно хойноһоо һубарилдаа. Республикынмай соёлой хүдэлмэрилэгшэд эдэ үдэрнүүдтэ эршэмтэй бэлэдхэл ябуулһаншье, ябуулжашье байна.

Мүнөө Д. Аюшеев «Бурят орон» гэһэн кантата, «Арадуудай хани нүхэсэл» гэһэн соло мартаал, «Колхозой хабар» гэһэн симфоническа хүгжэмэй зураглал, арадай хүгжэмэй оркестрын гүйсэдхэхэ сюитэ болон дуунуудые зохёохоо гадна, уран зохёолшо Н. Г. Балданой либретто дээрэ «Анда нүхэд» гэһэн оперо бэшэнэ.

Бурядай мэдээжэ композитор Д. Д. Аюшеев Москвада болохо литература, искусствын декадые ниимэ бэлэдхэлтэйгээр угтажа байна.

Г. ЧИМИТОВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, зам редактора—32-74, отв. секретаря—27-37, отделов: партийной жизни—34-05, сельского хозяйства и советского строительства—47-59, промышленности и транспорта, пропаганды, информации—35-14, культуры—24-74, писем и рабселькоров—40-49, отдел переводов, корректорская—35-85, бухгалтерия—37-32. Для междугородных переговоров—16.

Н01158. г. Улан-Удэ. Типография Министерства культуры Бурятской АССР. Зак. № 5073.